

ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF IN GERAARDSBERGEN, DIEBEKE 37, INDUSTRIEGEBOUW CONCRETON

VERSLAG VAN RESULTATEN

ABO Archeologische Rapporten 300

Rapport opgemaakt door: Anouk Van der Kelen en Jan Coenaerts

Derbystraat 51
9051 Gent

maart 2017

Dossiernr. 20401.R.01

Projectcode OE: 2017C49

Gent

COLOFON

Titel

Archeologische evaluatie van het bodemarchief in Geraardsbergen, Diebeke 37
(Industriegebouw Concreton)

Auteurs

Anouk Van der Kelen en Jan Coenaerts

Opdrachtgever

Architectenbureau Verba

Projectnummer

- 20401 (intern)
- 2017C49 (Agentschap Onroerend Erfgoed)

Plaats en Datum

Gent, februari 2017

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten 300

ISSN 2406-3940

RAPPORTFICHE

Template

Versies		
Versie	Datum	Status
v0	27/10/2016	Interne draft
v1	14/11/2016	Externe draft / definitieve versie
v2	3/02/2017	Definitieve versie
V3	7/03/2017	Versie na weigering

Projectteam	
<i>Functie</i>	<i>Naam</i>
Projectleider	Jan Coenaerts
Business Unit Manager	Tim Moerenhout
Kwaliteitscontrole	Jan Coenaerts
Director	Didier Reyns/Patrick Hambach

INHOUD

DEEL 1	VERSLAG VAN RESULTATEN.....	8
1	INLEIDING (BESCHRIJVEND GEDEELTE).....	8
1.1	Thesaurus	8
1.2	Samenvatting.....	8
1.3	Samenvatting.....	9
1.4	Administratieve gegevens	9
1.5	Doel van het onderzoek.....	10
1.6	Aanleiding van het onderzoek.....	10
1.7	Afbakening studiegebied	10
1.8	Onderzoeksstrategie.....	12
2	AARD VAN DE BEDREIGING.....	13
2.1	Huidige situatie.....	13
2.2	Toekomstige situatie	13
3	ASSESSMENTRAPPORT: LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE	15
3.1	Topografische situering	15
3.2	Bodemkundige situering.....	20
4	ASSESSMENTRAPPORT: ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS	27
4.1	Inventarissen onroerend erfgoed.....	28
4.2	Cartografische bronnen.....	33
4.3	Recente landschapsveranderingen	38
5	BESLUIT (VERSLAG VAN RESULTATEN)	40
5.1	Interpretatie en datering.....	40
5.2	Inschatting potentieel tot kennisvermeerdering	40
5.3	Samenvatting voor een niet-gespecialiseerd publiek	41
5.4	Samenvatting voor een gespecialiseerd publiek	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
6	KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING.....	42
7	BIBLIOGRAFIE.....	43
7.1	Literaire bronnen.....	43
7.2	Plannen- en kaartenlijst.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

LIJST VAN FIGUREN

figuur 1: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2016)	11
figuur 2: GRB met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)	11
figuur 3: locatie van de geplande bodemingrepen (zacht geel), het huidige pand blijft bestaan (bron: Geopunt 2016)	12
figuur 4: detailplan van de ontwikkelingen.....	14
figuur 5: Luchtfoto van de omgeving van het studiegebied (Bron: Geopunt 2016).....	15
figuur 6: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) (bron: Geopunt 2016)	16
figuur 7: hoogteprofiel (W-O) van het studiegebied (bron: Geopunt 2016)	16
figuur 8: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) (bron: Geopunt 2016)	17
figuur 9: hoogteprofiel (N-Z) van het studiegebied (bron: Geopunt 2016)	17
figuur 10: DTM (1m) met aanduiding van het studiegebied (bron: Geopunt 2016)	18
figuur 11 DTM met Hillshade (afgeleid van DTM 1m) van het studiegebied (bron: Geopunt 2016)	19
figuur 12 DTM met Hillshade (afgeleid van DTM 1m) van het studiegebied met topografische ondergrond (bron: Geopunt 2016)	19
figuur 13: Gedigitaliseerde bodemkaart (1:20.000) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)	21
figuur 14: Quartairgeologische sequentie ter hoogte van het noordwestelijke deel van het studiegebied (type 2) (bron: Geopunt 2016)	22
figuur 15: Quartairgeologische sequentie ter hoogte van het zuidoostelijke deel van het studiegebied (type 1) (bron: Geopunt 2016)	23
figuur 16: Gedigitaliseerde quartairgeologische kaart (1:200000) met aanduiding van het studiegebied (bron: Geopunt 2016)	23
figuur 17: Gedigitaliseerde tertiairgeologische kaart (1:50000) met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2016)	24
figuur 18: Bodemerosiekaart op perceelsniveau met aanduiding van het studiegebied (bron: Geopunt 2016)	25
figuur 19: Bodemgebruikskaart met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2016)	26
figuur 20: Tabel met geraadpleegde bronnen.....	27
figuur 21: Weergave van de locaties met gekend bouwkundig erfgoed (Inventaris Onroerend Erfgoed, 2016)	28

figuur 22: Tabel met meest nabijgelegen bouwkundig erfgoed rondom het studiegebied	29
figuur 23: OSM met aanduiding studiegebied (rood) en beschermde stads- en dorpsgezichten (bron: Inventaris Onroerend Erfgoed 201.....	29
figuur 24: Alle CAI-meldingen binnen een straal van 500m	31
figuur 25: overzichtstabel CAI.....	32
figuur 26: Fricxkaart, waarbij de pijl de globale ligging van het studiegebied aangeeft (Geopunt 2016).....	33
figuur 27: Ferrariskaart met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2016).....	34
figuur 28: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2016)	35
figuur 29: Vandermaelen kaart met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2016)	36
figuur 30: Popp kaart met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2016)	37
figuur 31: Orthofotomozaïek (1971) met aanduiding studiegebied (bron: Geopunt 2016)	38
figuur 32: Orthofotomozaïek (kleur 1979-1990) met aanduiding studiegebied (bron: Geopunt 2016).....	39
figuur 33: Orthofotomozaïek (grootschalige winteropnamen, kleur 2013-2015) met aanduiding studiegebied (bron: Geopunt 2016)	39

DEEL 1 VERSLAG VAN RESULTATEN

---

1 INLEIDING (BESCHRIJVEND GEDEELTE)

1.1 THESAURUS

Bureauonderzoek, Geraardsbergen, Schendelbeke, Dentervallei, colluvium

1.2 SAMENVATTING

Deze archeologienota werd opgesteld door ABO NV naar aanleiding van de bouw van een industriegebouw aan de Diebeke 37 te Geraardsbergen. Het doel van dit onderzoek is drieledig. Ten eerste wordt op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Ten tweede wordt nagegaan hoe goed deze archeologische resten zijn bewaard en in hoeverre ze zijn bedreigd door de geplande bouwwerken. Ten derde wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is.

- 1) Uit het historische en landschappelijk onderzoek (hfd. 3 en 4) blijkt dat het terrein gelegen is in het dal van de Denter, op de zuidflank van een hoger gelegen rug. Gezien de nabijheid van water en de ligging op een drogere zandrug was het een mogelijke aantrekkingspool voor bewoning vanaf de prehistorie. Het gebied is van nature geschikt voor landbouw. De hoeveelheid archeologische sporen in de omgeving is beperkt maar aanwezig. Direct ten oosten van het studiegebied zijn grondsporen en vondstmateriaal aangetroffen uit de Romeinse tijd, evenals aardewerk uit de 10^e - 11^e eeuw en een niet-gedateerd graf.
- 2) Uit een analyse van het huidige landschap blijkt dat het westelijke deel van het studiegebied in grote mate is verstoord door aanleg van het huidige bedrijfsterrein. In de overige delen van het studiegebied wordt verwacht dat eventueel aanwezige archeologische waarden grotendeels intact zullen zijn. De impact van de grootschalige en diepe bodemingrepen die hier gepland zijn is dan ook potentieel groot. Binnen een aanzienlijk deel van het studiegebied dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van archeologische niveaus als gevolg van de aanwezigheid van een colluviaal dek.
- 3) Gezien de mogelijke archeologische verwachting voor de periode Midden-Paleolithicum - Middeleeuwen en de grote oppervlakte waarover de geplande werkzaamheden plaats zullen vinden, wordt het potentieel voor kennisvermeerdering middelhoog tot hoog geacht.

Uit 1, 2 en 3 kan geconcludeerd worden dat er een zeker archeologisch potentieel is voor het terrein. De regio biedt perspectieven voor het aantreffen van menselijke bewoning vanaf de steentijden tot heden. Concreet bewijs hiervoor komt ten vroegste uit de Romeinse tijd dankzij de vondst van artefacten en grondsporen tijdens veldprospectie op een terrein grenzend aan de oostzijde van het studiegebied. Het raadplegen van historische bronnen heeft geen aanwijzingen opgeleverd voor de aanwezigheid van archeologische waarden daterend uit de Nieuwe tijd, maar ook zijn geen aanwijzingen aangetroffen dat eventueel aanwezige archeologische waarden buiten het bestaande bedrijfsterrein verstoord zullen zijn geraakt. Het potentieel voor kennisvergroting wordt dan ook hoog geacht.

De kans op sterke degradatie van de potentiële archeologische vindplaatsen is, door de grootschalige en diepe verstoring die gepaard zal gaan met de geplande ontwikkeling, groot. Geadviseerd wordt daarom een vervolgonderzoek uit te voeren in de vorm van een proefsleuvenonderzoek. Dit

onderzoek zal wegens juridische redenen worden uitgevoerd via uitgesteld traject (onroerend erfgoed decreet onderafdeling 7 p.16).

1.3 SAMENVATTING

1.4 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode	Onroerend Erfgoed: 2017C79
ISSN-nummer	2406-3940
Erkend Archeoloog	Jan Coenaerts
Erkenningsnummer	OE/ERK/Archeoloog/2016/00008
Naam + adres studiegebied	Industriegebouw Concreton
- straat + nr.:	Diebeke 37
- postcode :	9506
- fusiegemeente :	Geraardsbergen
- land :	België
Lambercoördinaten (EPSG:31370)	NW: 115755, 165130 NO: 116060, 165230 ZO: 161140, 164870 ZW: 115865, 164690
Kadaster	
- Gemeente :	Geraardsbergen
- Afdeling :	7 (Schendelbeke)
- Sectie :	A
- Percelen :	524a2,524w,524b2,524c2,554c,553c,538a,538b, 539,553f,552,551a,551b,551c,551d,550b,540d,540c,541e, 543d,544a/2,544a,545c/2,545e/2,545d/2,545b,545c,545d, 546b,546c,548a,542,228d,228e,228f,229d,229e,229c,229f,229k, 229l,229m,229n
Onderzoekstermijn	Oktober 2016
Thesauri	Bureauonderzoek, Schendelbeke, Dentervallei, colluvium

1.5 DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het doel van de archeologienota is nagaan in hoeverre het archeologisch archief dat potentieel aanwezig is op een terrein wordt bedreigd door een nakende ingreep in de bodem. Het onderzoek heeft drie objectieven. Ten eerste wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van de site. Daarnaast wordt nagegaan welke bewaring we kunnen verwachten van deze archeologische resten. Ten derde wordt nagegaan wat de impact van de geplande ingreep in de bodem zal zijn op deze resten.

De gegevens voor deze analyse worden gehaald uit bestaande en ontsloten landschappelijke, bouwkundige en archeologische inventarissen en kaarten in combinatie met de plannen geleverd door de opdrachtgever. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal een advies worden geformuleerd voor eventueel archeologisch vervolgonderzoek; in situ bewaring of vrijgave van het terrein

1.6 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK

Deze archeologienota kwam tot stand in opdracht van de opdrachtgever naar aanleiding van de geplande nieuwbouw van een industriegebouw met bijbehorende omgevingsaanleg door Concreton (figuur 1).

De beoogde bouw van het industriegebouw en de bijbehorende omgevingsaanleg (figuur 3 en bijlage 1) en graafwerken worden beschouwd als een ingreep in de bodem. Doordat de oppervlakte van de percelen waarop deze ingreep betrekking heeft de 3000 m² overschrijdt en de ingreep in de bodem de 1000m² overschrijdt moet er, in het kader van het nieuwe Onroerend Erfgoeddecreet voorafgaand aan een bouwvergunning, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet). In eerste instantie wordt een archeologienota opgemaakt op basis van bureauonderzoek.

Het mogelijk onderzoek zal wegens juridische redenen worden uitgevoerd via uitgesteld traject (onroerend erfgoed decreet onderafdeling 7 p.16).

1.7 AFBAKENING STUDIEGEBIED

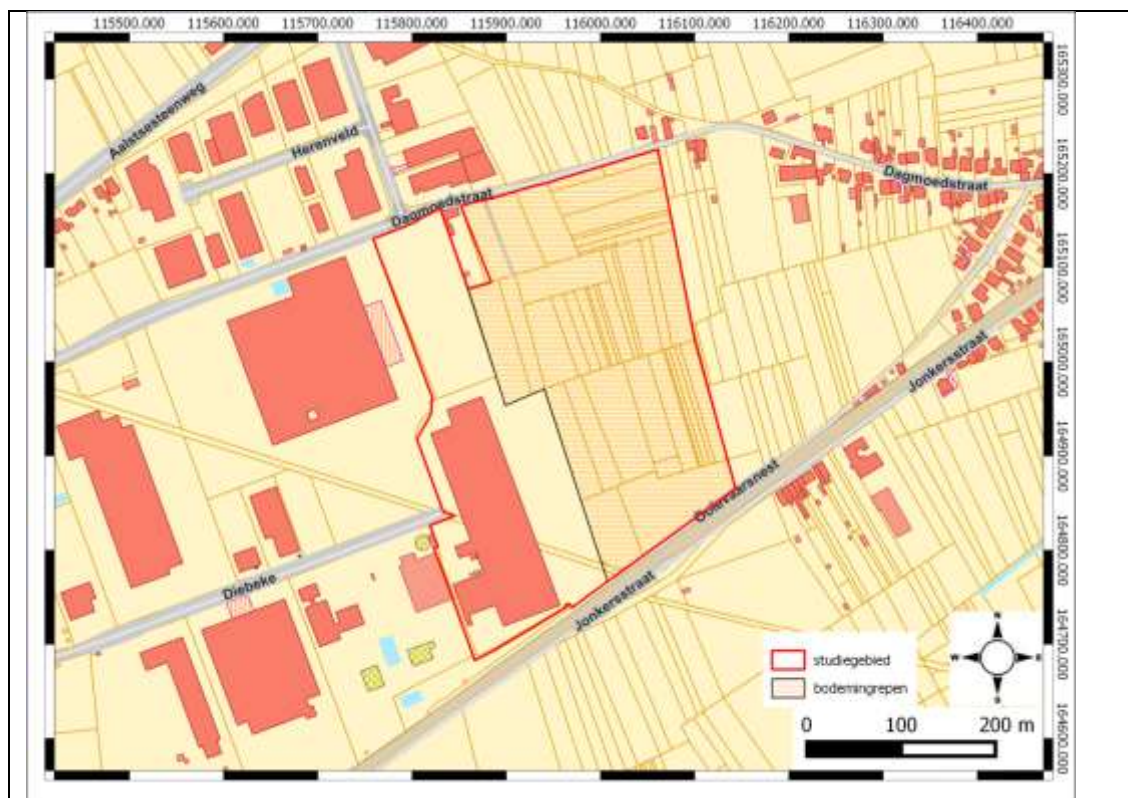
Het studiegebied is gesitueerd aan de Diebeke 37 te Schendelbeke in de gemeente Geraardsbergen. Het omvat het bedrijfsterrein van Concreton nv en agrarische percelen die grenzen aan de noordoostelijke zijde hiervan. Het studiegebied ligt ingesloten tussen de Diebeke, de Dagmoedstraat, de spoorweg van Dender en Waas en (de uitbreidingswijk van) de kern van Schendelbeke. Ter plaatse van het bestaande bedrijfsterrein zijn vooralsnog geen bodemingrepen gepland. In de overige delen van het studiegebied zal nieuwbouw van een industriegebouw plaatsvinden. Ook zal rondom de nieuwbouw een nieuwe betonverharding worden aangelagd en wordt langs de randen van het terrein een groene buffer gerealiseerd. De totale oppervlakte van het gebied waarbinnen de bodemingrepen plaats zullen vinden, bedraagt circa 7,7 ha.

figuur 1: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) met aanduiding van het studiegebied (rood) (Geopunt 2016)

figuur 2: GRB met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)

figuur 3: locatie van de geplande bodemingrepen (zacht geel), het huidige pand blijft bestaan (bron: Geopunt 2016)

1.8 ONDERZOEKSSTRATEGIE

Volgende twee stappen worden ondernomen om een archeologisch verwachtingsprofiel op te stellen:

- 1) Een analyse van de bestaande en ontsloten landschappelijke gegevens plaatst het studiegebied in een breder landschappelijk kader (hfst. 3). Hiertoe werd zowel kaartmateriaal als literaire bronnen geconsulteerd.
- 2) Een analyse van de bestaande en ontsloten historische en archeologische gegevens geven inzicht in het archeologisch potentieel van het studiegebied (hfst 4). Hierbij werden voornamelijk inventarissen onroerend erfgoed en historische kaarten geraadpleegd.

Het archeologisch verwachtingsprofiel wordt vervolgens geconfronteerd met de aard van de geplande werken teneinde de impact van deze werken te bepalen en een advies te formuleren.

2 AARD VAN DE BEDREIGING

2.1 HUIDIGE SITUATIE

Het westelijke deel van het studiegebied is reeds in gebruik als bedrijfsterrein (zie figuur 1 - 4). In de zuidwestelijke hoek bevindt zich de bedrijfsbebouwing van Concreton, met bijbehorend verhard buitenterrein. De noordwestelijke hoek betreft een braakliggend terrein, deels voorzien van verhardingen, deel ingericht als groengebied. Ter plaatse van de bestaande bebouwing en verhardingen wordt verwacht dat het bodemprofiel grootschalig verstoord zal zijn. Hier zijn in de huidige plannen geen bodemingrepen voorzien (zie figuur 4).

De overige delen van het studiegebied zijn momenteel in gebruik als weiland, verdeeld over verschillende percelen die van elkaar gescheiden zijn door afrasteringen. Plaatselijk zijn op de perceelsscheidingen onverharde toegangswegen, bomensingels en steilranden aanwezig. Voor zover bekend is dit gebied altijd onbebouwd en in agrarisch gebruik geweest. Verwacht wordt dat het bodemprofiel hier grotendeels intact zal zijn. Dit betreft het gebied waar de bodemingrepen t.b.v. de huidige ontwikkelingsplannen plaats zullen gaan vinden.

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

Ter plaatse van het bestaande bedrijfsterrein zijn voorsnog geen bodemingrepen gepland (zie figuur 4 en bijlage 1). In de overige delen van het studiegebied zal nieuwbouw van een industriegebouw plaatsvinden. Ook zal rondom de nieuwbouw een nieuwe betonverharding worden aangelegd en wordt langs de randen van het terrein een groene buffer gerealiseerd.

Voor de ontwikkeling van het nieuw bedrijfsterrein zal het terrein vooreerst genivelleerd worden. Op het terrein is er een verval van zo'n 8,3 m aanwezig. Hierdoor zal er enerzijds een afgraving plaatsvinden aan de noordelijke zijde van het studiegebied (de zijde van de Dagmoedstraat). De maximale ontgravingsdiepte zal daarbij circa 3,6 m onder het huidige maaiveld bedragen. Anderzijds zal grond worden aangevuld binnen het zuidelijke deel van het studiegebied (de zijde van de spoorlijn). De exacte begrenzing van het gebied waar ontgraven zal gaan worden is voorsnog niet bekend. Afhankelijk van de resultaten van de stabiliteitsstudie na het verkrijgen van de vergunning zal een fundering worden aangelegd op palen of op voeten.

Ter hoogte van de groene buffers wordt het terrein afgegraven of aangevuld, zodat een talud ontstaat over de volledige breedte van de bufferstrook (zie bijlage 1). Uitzondering hierop is de zone ter hoogte van het buffer- en infiltratiebekken dat gelegen is aan de oostzijde van het terrein. Hier wordt het talud steiler aangelegd.

De totale oppervlakte van het gebied waarbinnen de bodemingrepen plaats zullen vinden bedraagt circa 7,7 ha.

figuur 4: detailplan van de ontwikkelingen

3 ASSESSMENTRAPPORT: LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

3.1 TOPOGRAFISCHE SITUERING

3.1.1 TOPOGRAFIE

Het studiegebied bevindt zich op de overgang van het ten westen gelegen bedrijventerrein naar de te oosten gelegen dorpskern van Schendelbeke. Langs de noordzijde van het studiegebied ligt de Dagmoedstraat. Langs de zuidzijde bevindt zich de spoorlijn Geraardsbergen-Schendelbeke, met daarlangs de wegen Ooievaarsnest (langs de noordzijde van het spoor; onverhard) en Jonkersstraat (langs de zuidzijde van het spoor; deels verhard, deels voorzien van halfverharding). Aan weerszijden van de Dagmoedstraat en het Ooievaarsnest/Jonkersstraat bevindt zich van oudsher een bebouwingslint, dat vanaf Schendelbeke uitwaaiert in noordwestelijke en zuidwestelijke richting. Ter hoogte van het huidige studiegebied is slechts in zeer beperkte mate sprake van bebouwing langs deze wegen. Tussen deze bebouwingslinten, in het voorheen agrarisch gebied grenzend aan de oostzijde van het huidige studiegebied, wordt momenteel een woonwijk ontwikkeld.

Als er naar de verdere omgeving gekeken wordt zie we buiten het bedrijventerrein en de kern van Schendelbeke met name vooral agrarisch landgebruik. Dit agrarisch gebruik bestaat uit een afwisseling van akkers en weilanden. De landbouwgebieden worden doorsneden door een diverse watergangen die onderdeel vormen van een in noordoostelijke richting afwaterend watersysteem. Ter hoogte van Dendermonde wateren deze riviertjes af op de Schelde. Langs de watergangen bevinden zich stroken bos- en natuurgebied (figuur 5).

figuur 5: Luchtfoto van de omgeving van het studiegebied (Bron: Geopunt 2016)

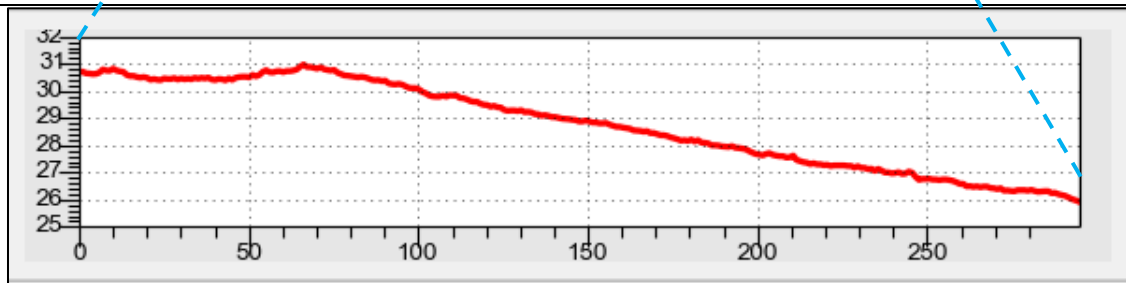
3.1.2 HOOGTEVERLOOP

Het maaiveld helt binnen het studiegebied in zuid(oost)elijke richting. De maximale hoogteligging van het maaiveld bedraagt circa 33 m in het noordwestelijke deel en de minimale hoogteligging bedraagt circa 24 m in het centraal zuidelijke deel. Het totale verval binnen het studiegebied bedraagt daarmee circa 9 m in ZZO richting. Het totale verval binnen het studiegebied bedraagt circa 8,3 m (figuur 7 **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**).

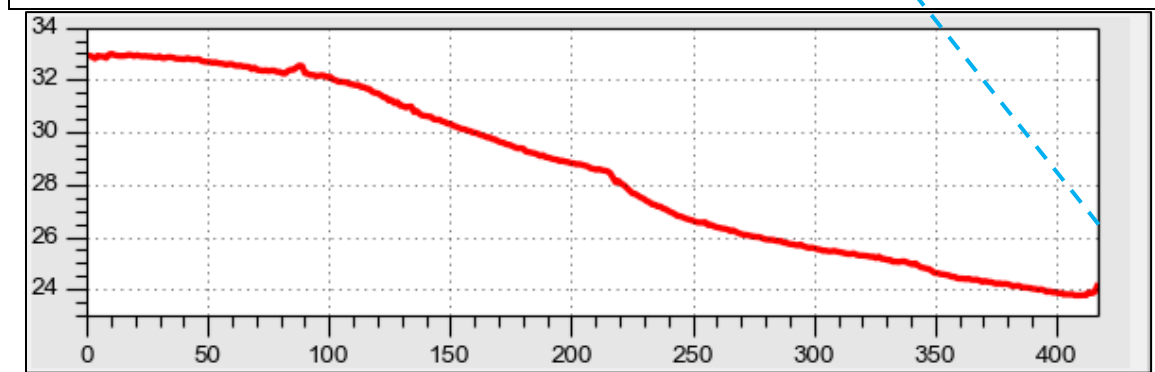
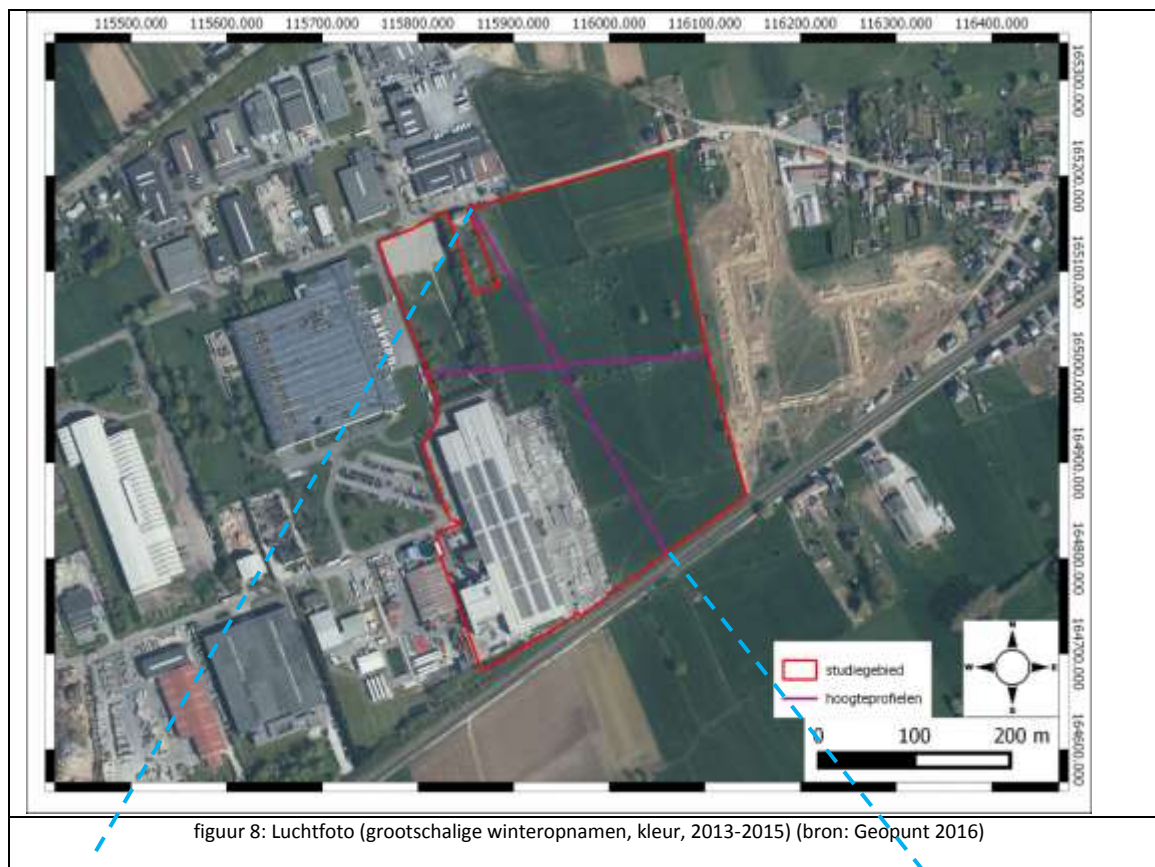
Wat verder opvalt in het hoogtebeeld is dat de hoogteligging van het maaiveld in de zuidwestelijke hoek van het studiegebied afwijkt van de overige delen. Deze afwijking is scherp begrensd en betreft het perceel met het bestaande bedrijfsgebouw van Concreton. Voorafgaand aan de aanleg van dit bedrijfsterrein heeft egalisatie plaatsgevonden. Binnen de overige delen van het studiegebied lijkt het reliëf grotendeels intact.

figuur 6: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) (bron: Geopunt 2016)

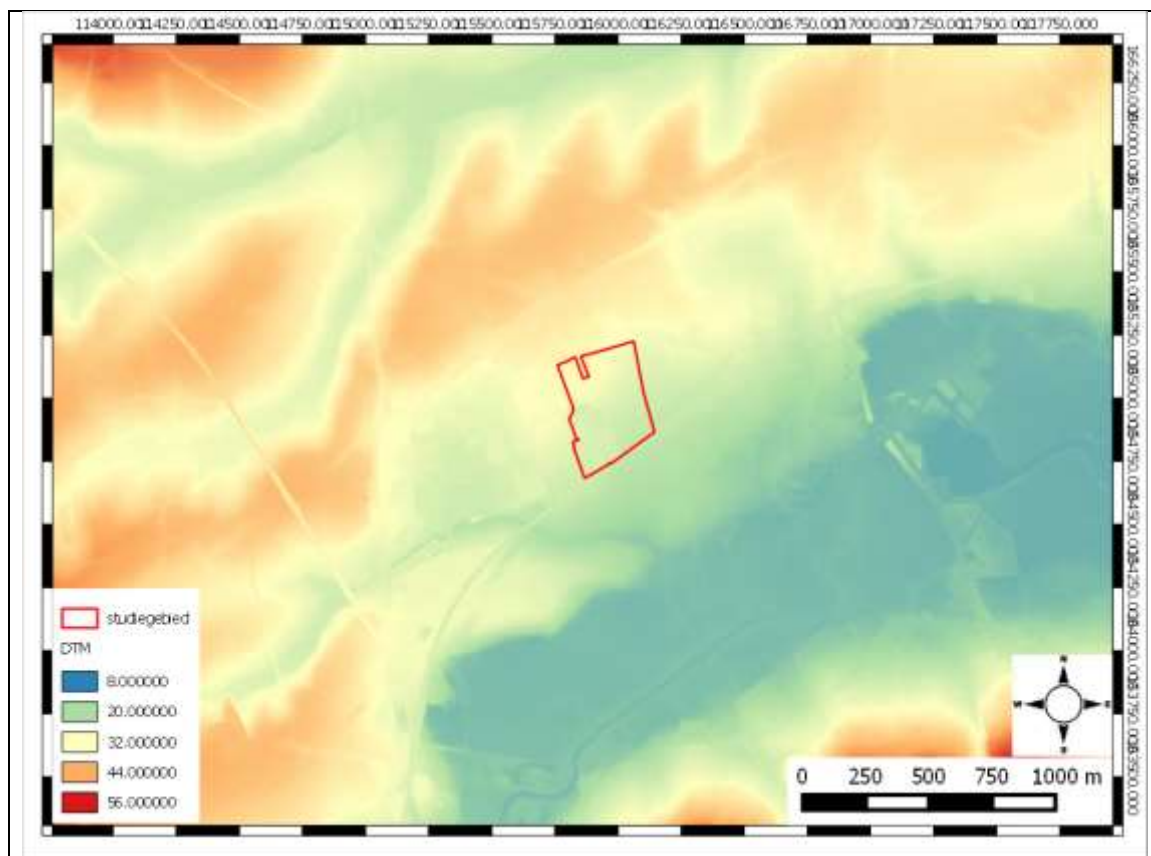
figuur 7: hoogteprofiel (W-O) van het studiegebied (bron: Geopunt 2016)

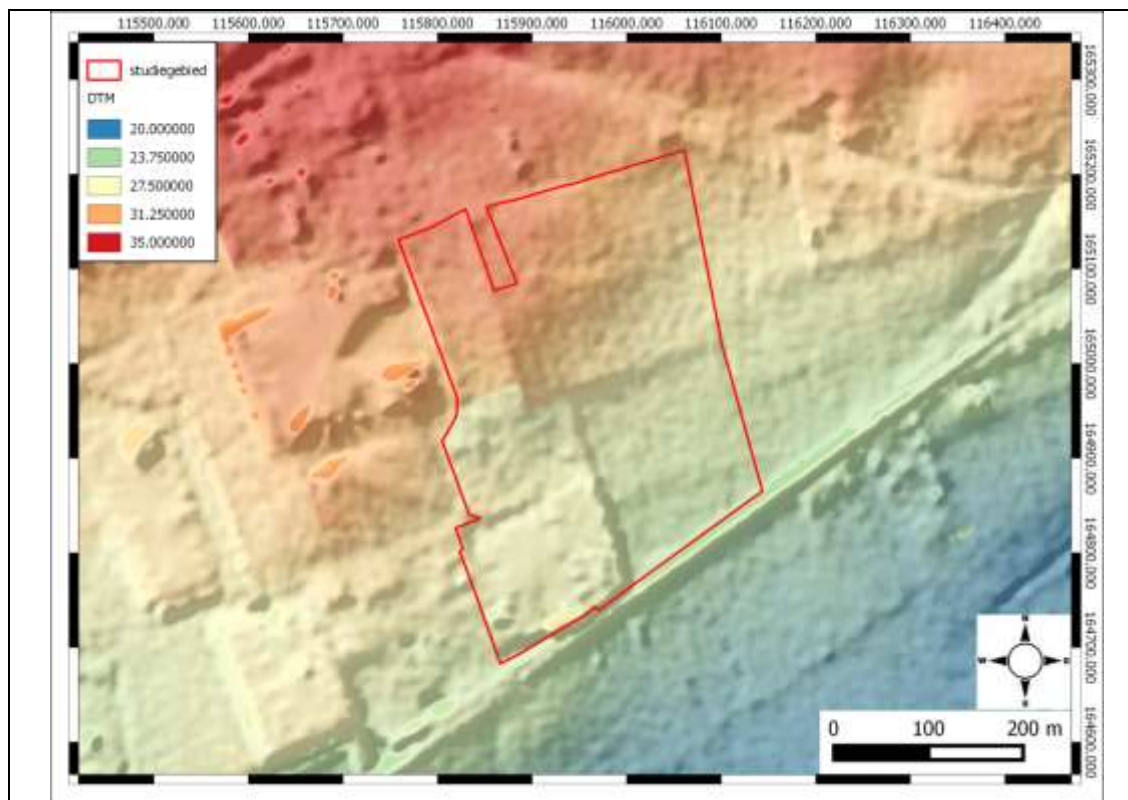
figuur 9: hoogteprofiel (N-Z) van het studiegebied (bron: Geopunt 2016)

Het reliëf is in de vorm van een Digitaal Hoogtemodel-kaart (DTM, 1m) is weergegeven in figuur 10. Uit deze figuren wordt duidelijk dat het studiegebied gelegen is op een relatief hoog gelegen rug tussen de dalen van de Molenbeek en Broekbeek in het noorden en de Dammersbeek en Dender ten zuiden. Het studiegebied ligt daarbij op de zuidelijke flank van deze rug, in het dal van de Dender en de daarin uitmondende Dammersbeek.

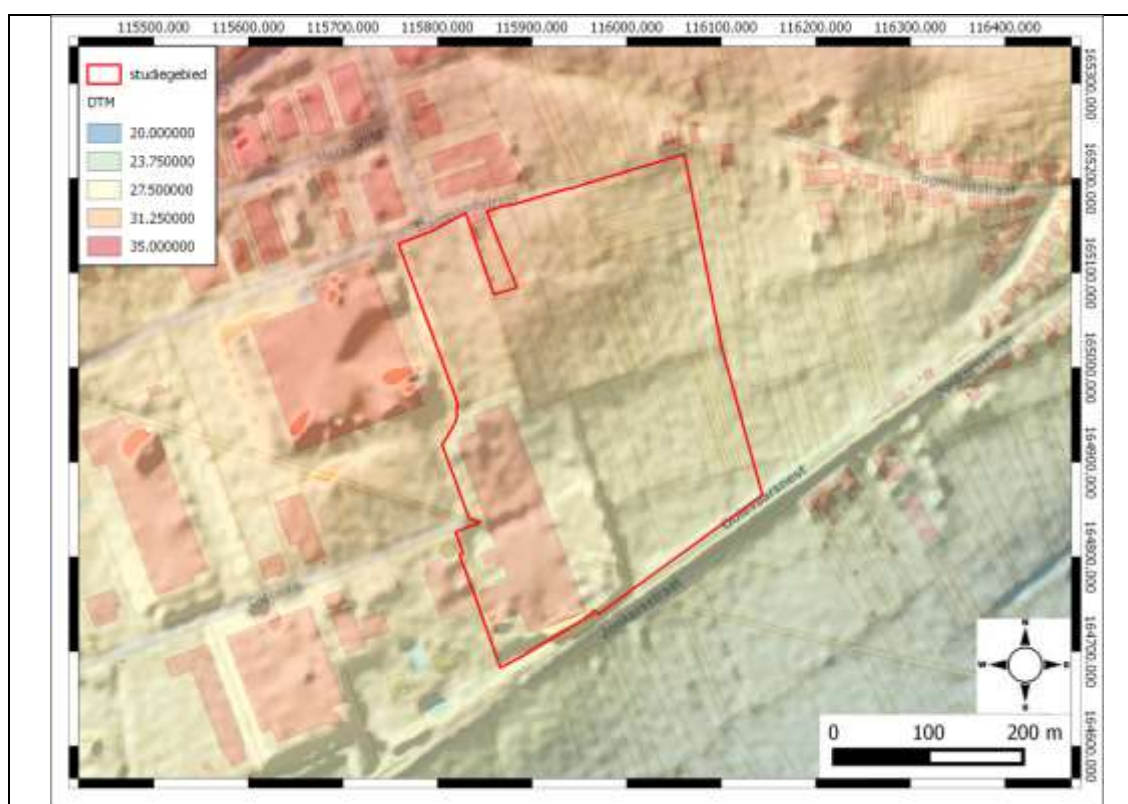
In figuur 11 is een detailweergave van het DTM ter plaatse van het studiegebied afgebeeld met hillshade. De helling van het terrein is in deze figuur duidelijk te herkennen. Wat verder opvalt, zowel in het DTM als in het lengteprofiel in figuur 7 en 9, is dat in de helling enkele wallen/terrassen aanwezig zijn. Wanneer de huidige topografie op het DTM wordt weergegeven (figuur 6) blijkt dat deze wallen gelegen zijn ter plaatse van perceelsgrenzen. De wallen zijn ontstaan aan de lage, hellingafwaartse zijde van langgerekte percelen, als gevolg van colluviale processen waarbij landbewerking een grote rol speelt. Als gevolg van hellingafwaarts ploegen, hellingcreep en afstroming heeft colluviaal materiaal zich opgehoopt op perceelsgrenzen, die door de aldaar aanwezige begroeiing een barrière voor verder hellingafwaarts transport hebben gevormd. Hierdoor zijn op deze perceelsgrenzen wallen/terrassen ontstaan, die aangeduid worden als graften. Aan de hellingafwaartse zijde van deze graften is een steilrand aanwezig.

figuur 10: DTM (1m) met aanduiding van het studiegebied (bron: Geopunt 2016)

figuur 11 DTM met Hillshade (afgeleid van DTM 1m) van het studiegebied (bron: Geopunt 2016)

figuur 12 DTM met Hillshade (afgeleid van DTM 1m) van het studiegebied met topografische ondergrond (bron: Geopunt 2016)

3.2 BODEMKUNDIGE SITUERING

3.2.1 BODEMKAARTEN

De noordwestelijke hoek van het studiegebied bevindt zich binnen een gebied met droge leembodems met textuur-B horizont (code Aba). Hierbij is grotendeels sprake van fase 0 (> 40 cm dikke A-horizont; code Aba0) en plaatselijke van fase 1 (< 40 cm dikke A-horizont; code Aba1). Ten zuidoosten hiervan bevindt zich een gebied met droge leembodems zonder profiel (code Abp). In de uiterst zuidoostelijke hoek zijn matig natte zandleembodems zonder profiel (code Ldp) en droge zandleembodems zonder profiel (code Lbp) gekarteerd. Verder is in de gebieden met bodems zonder profiel sprake van zones waar sprake is van een bedolven textuur-B horizont, op minder dan 80 cm diepte (toevoeging (c) achter de bodemcode). (figuur 13). De bodemprofielen zullen hier zijn afgedekt door colluvium. Mogelijk is in de tussenliggende zone, waar sprake is van droge leembodems zonder profiel, een > 80 cm dik pakket colluvium aanwezig.

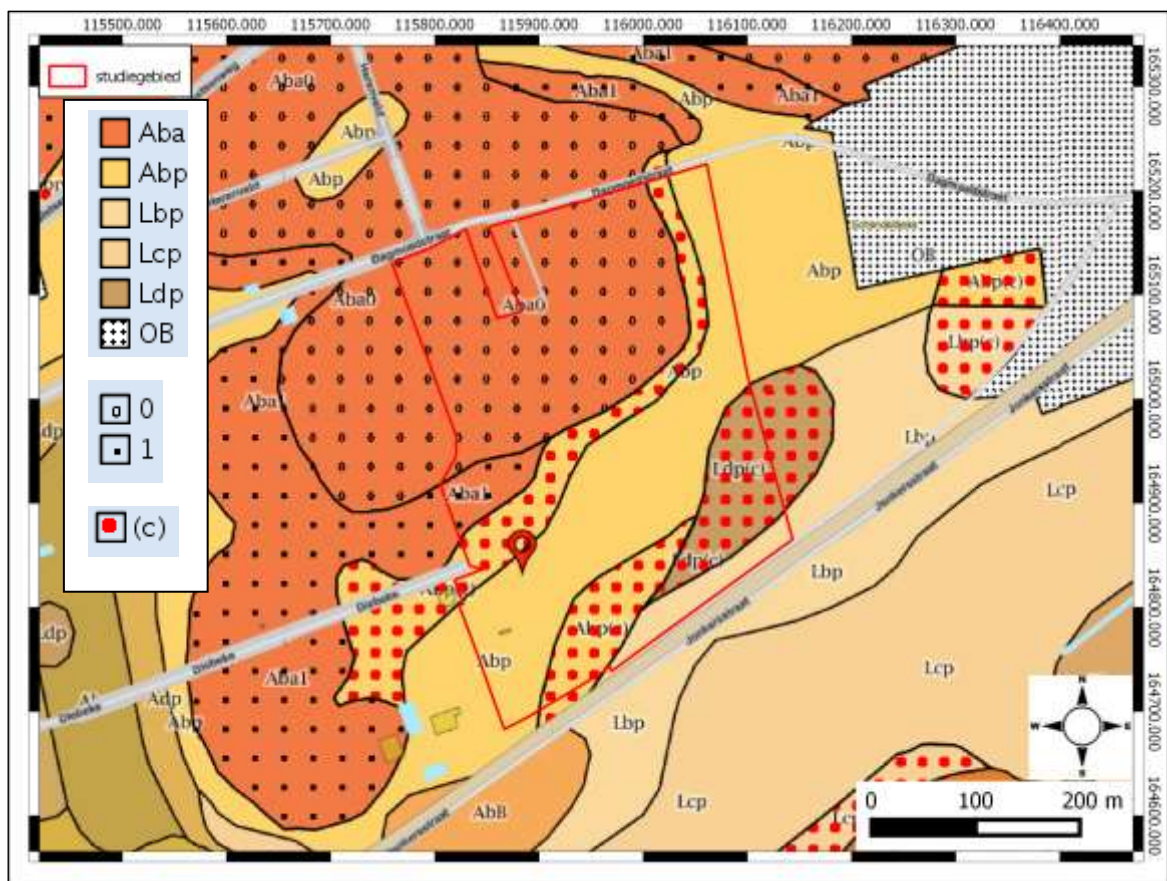
De droge gronden op zandleem, zonder profielontwikkeling (code Lbp) langs de uiterst zuidoostelijke rand van het studiegebied, betreffen colluviale bodems zonder profielontwikkeling. Deze gronden zijn homogeen van opbouw en bestaan uit materiaal dat afkomstig is van hoger gelegen terreindelen. De profielopbouw bestaat uit een grijsbruine bouwvoor op bruin zandlemig colluvium. Het colluviaal dek bevat houtskool en baksteenresten en kan op wisselende diepte rusten op een bedolven textuur-B horizont of tertiair substraat. De oppervlakkige ontwatering is doorgaans goed en de interne ontwatering optimaal. De bodems zijn nooit te nat en zelden te droog. Daarmee zijn deze gronden zeer geschikt voor alle akkerlandteelten.

De aan de droge zandleemgronden grenzende matig natte zandleembodems zonder profiel lijken sterk op de hierboven beschreven droge variant, met als verschil dat het profiel gekenmerkt wordt door roesverschijnselen die beginnen tussen 50 tot 80 cm diepte. De gronden ondervinden wateroverlast in de winter, maar worden over het algemeen, mits gedraineerd, gezien als goede landbouwgronden geschikt voor alle teelten en voor weiland.

De droge leembodems zonder profiel, die in het centrale deel van het studiegebied voorkomen, worden aangetroffen in colluviale droge leemdepressies. Het waterbergingsvermogen van deze gronden is enigszins beperkt. Desondanks zijn deze gronden zeer geschikt voor graangewassen (maar minder geschikt voor suikerbieten).

De droge leemgronden met textuur-B horizont, die in het uiterst noordwestelijke deel van het studiegebied aanwezig zijn, zijn tot ontwikkeling gekomen in het Pleistocene loessdek. Hier ontbreekt een colluviaal dek. De bodemprofiel bestaat uit een A-horizont met daaronder een met klei en sesquioxiden aangerijkte B-horizont. Deze bodems zijn zeer geschikt voor veeleisende teelten (tarwe, gerst, etc). Op sterk hellende terreinen zijn deze gronden erosiegevoelig.

Samenvattend kan gesteld worden dat binnen het plangebied sprake is van gunstige gronden voor landbouw. Het Pleistoceen niveau zal, op de noordwestelijke hoek na, afgedekt zijn door een colluviaal dek van wisselende dikte.

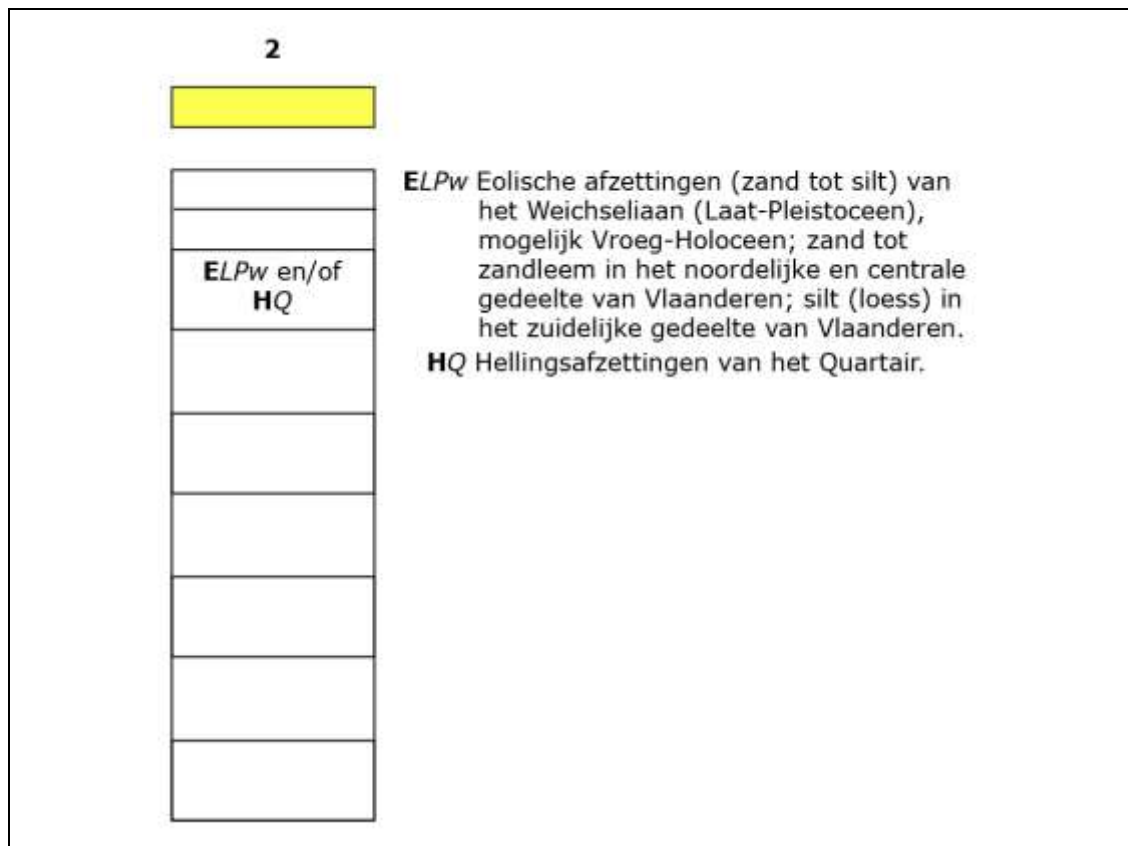

figuur 13: Gedigitaliseerde bodemkaart (1:20.000) met aanduiding van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2016)

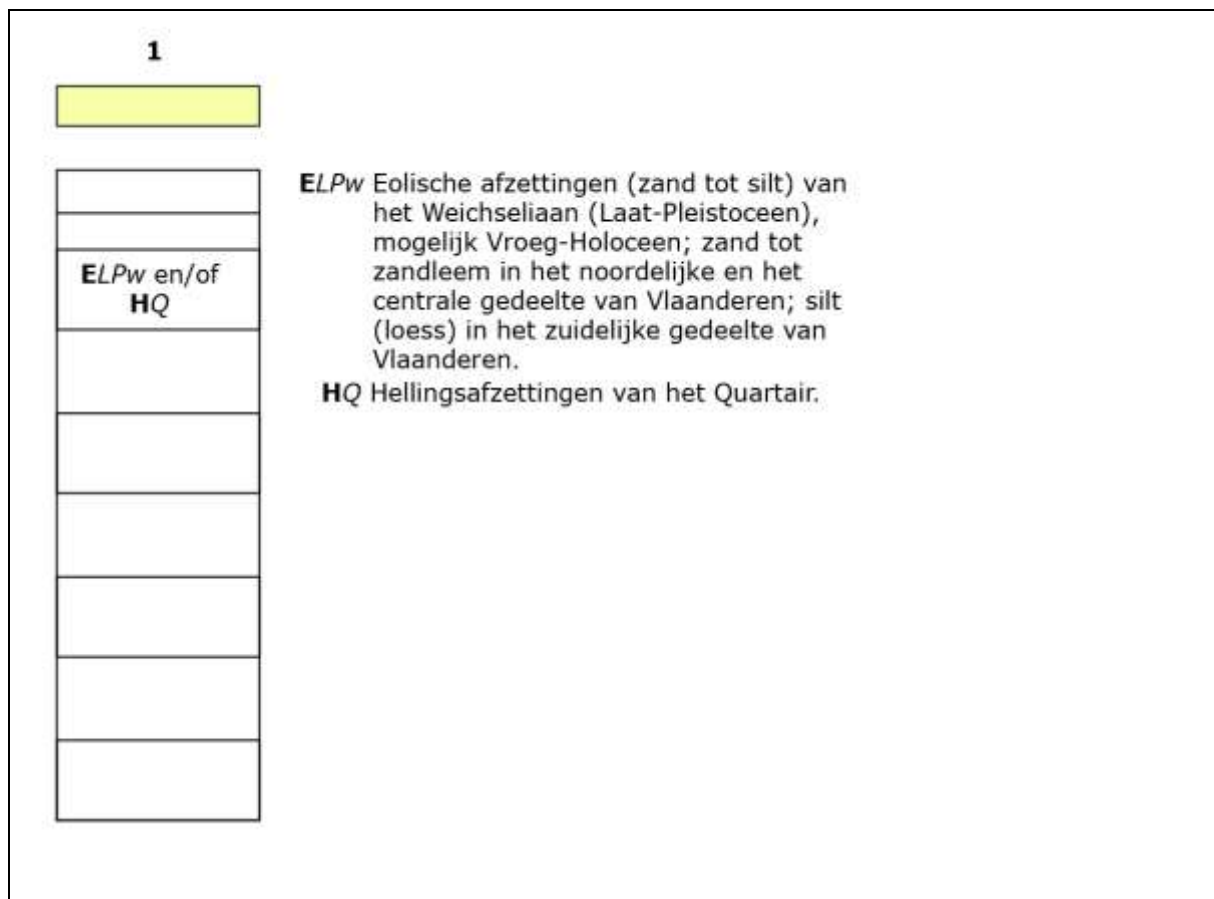
3.2.2 QUARTAIRGEOLOGISCHE KAART

Volgens de Quartairgeologische kaart zijn er voor het studiegebied geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen aanwezig bovenop de Pleistocene sequentie.

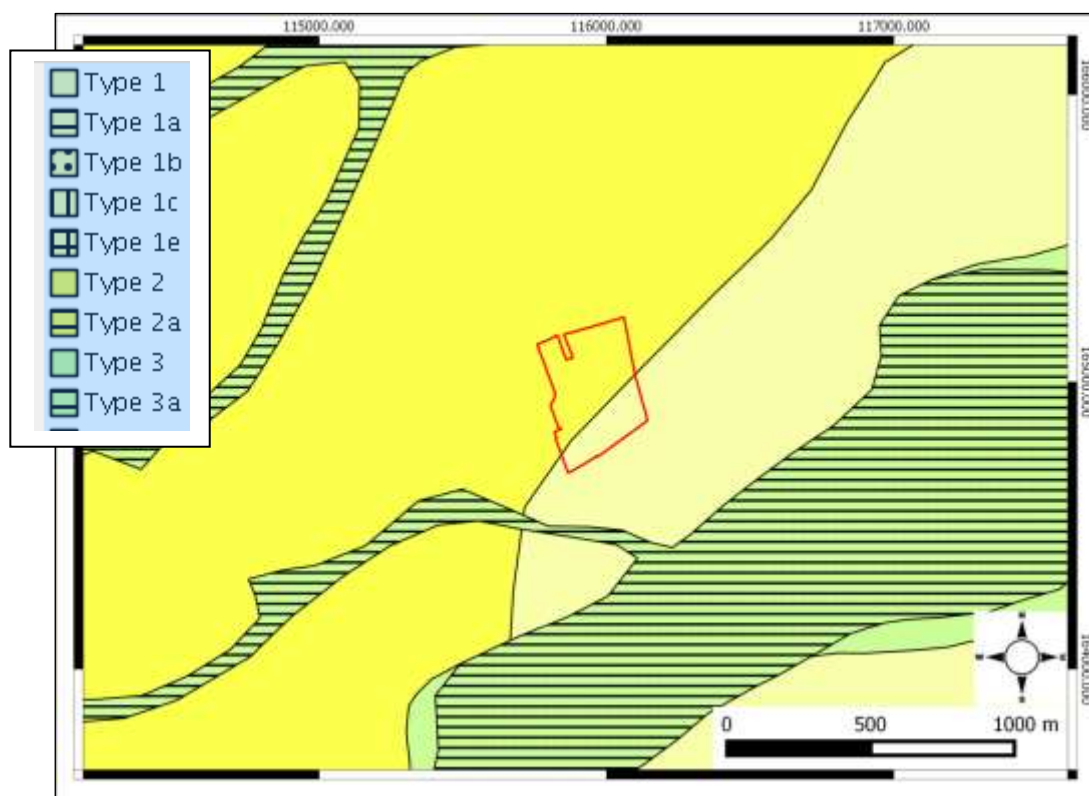
Volgens de Quartairgeologische kaart bestaat de Quartaire bodemopbouw uit eolische afzettingen (zand, zandleem en loess), daterend uit het Weichselien en mogelijk het Vroeg-Holoceen. In het zuidoostelijke deel van het studiegebied is profieltype 1 (figuur 15 en figuur 16) gekarteerd. Hier bestaan de eolische afzettingen uit zandleem. In de overige delen in profieltype 2 (figuur 14 en figuur 16) gekarteerd, waar de afzettingen bestaan

figuur 14: Quartairgeologische sequentie ter hoogte van het noordwestelijke deel van het studiegebied (type 2) (bron: Geopunt 2016)

figuur 15: Quartaargeologische sequentie ter hoogte van het zuidoostelijke deel van het studiegebied (type 1) (bron: Geopunt 2016)

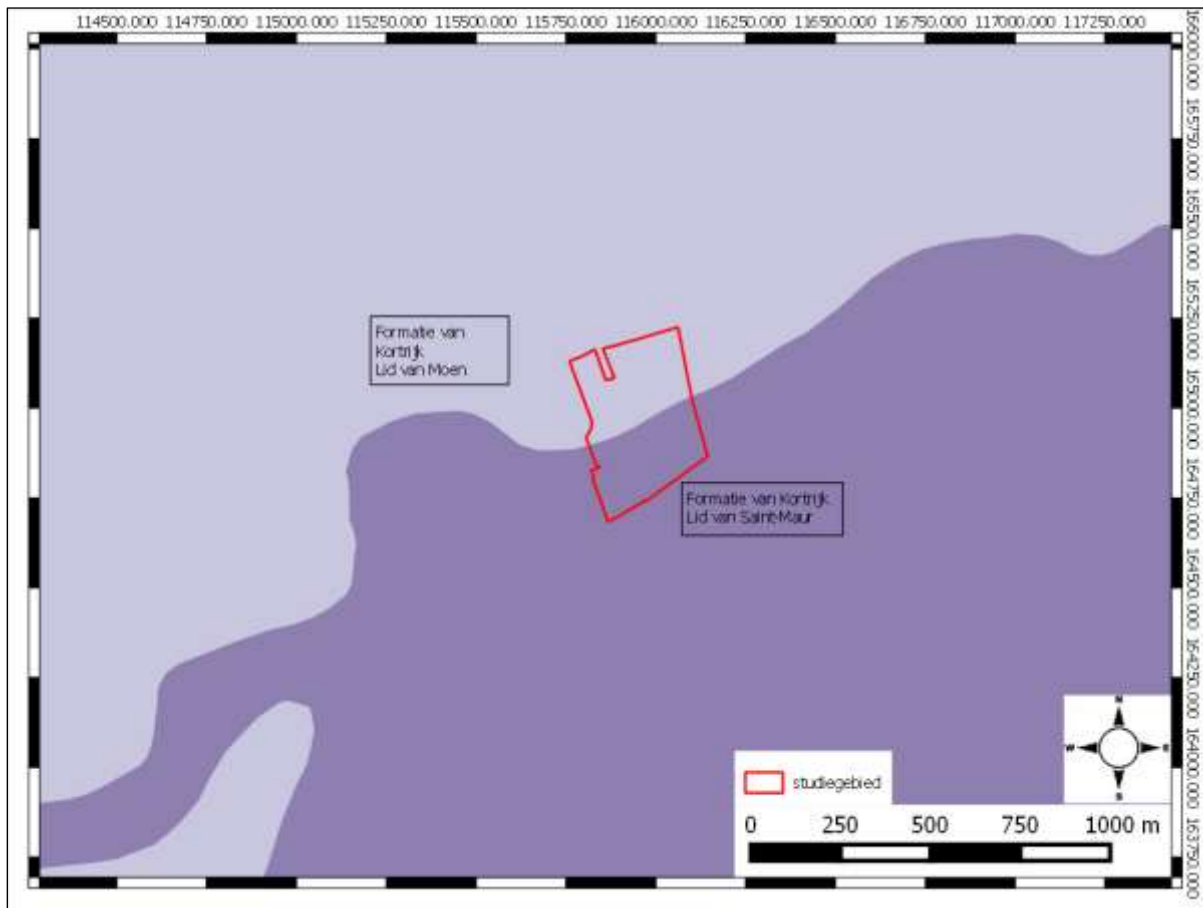

figuur 16: Gedigitaliseerde quartaargeologische kaart (1:200000) met aanduiding van het studiegebied (bron: Geopunt 2016)

3.2.3 TERTIAIRGEOLOGISCHE KAART

De regio rond het studiegebied wordt gekenmerkt door de Formatie van Kortrijk. Het studiegebied ligt daarbij op de overgang van het lid van Moen ten noorden naar het lid van Saint-Maur ten zuiden (figuur 17).

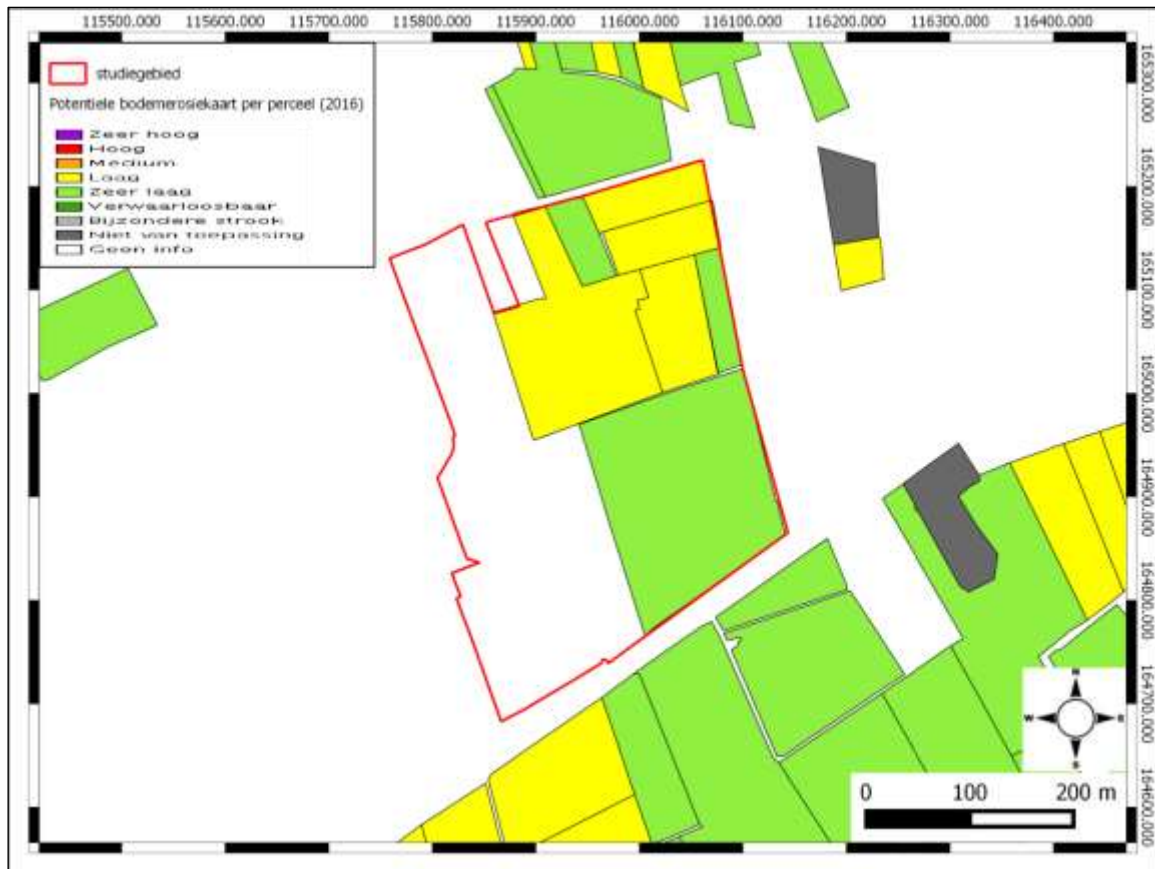
Het Lid van Moen is opgebouwd uit grijze klei tot kleiige silt met kleilagen. De afzettingen bevatten fossielen van het type Nummulites Planulatus. Het lid van Saint-Maur bestaat uit grijze, silthoudende klei.

figuur 17: Gedigitaliseerde tertiairgeologische kaart (1:50000) met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2016)

3.2.4 BODEMEROSIEKAART

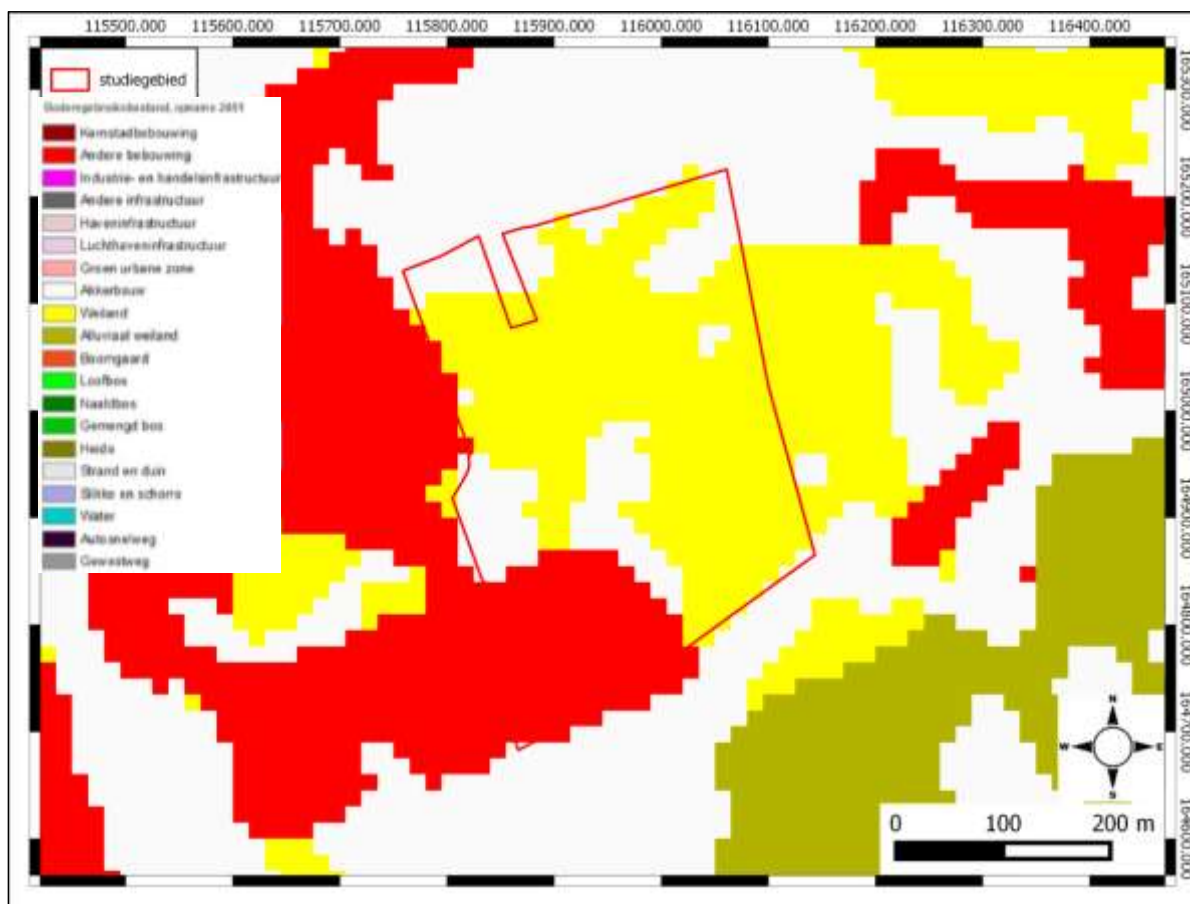
Ter hoogte van het westelijke deel van het studiegebied is door de ligging op het bestaand bedrijventerrein geen informatie beschikbaar over de potentiële bodemerrosie (figuur 18). De gronden binnen de overige delen van het studiegebied zijn zeer weinig (noordelijke deel) tot zeer weinig (zuidelijke deel en enkele percelen op het noordelijke deel) onderhevig aan bodemerrosie.

figuur 18: Bodemerrosiekaart op perceelsniveau met aanduiding van het studiegebied (bron: Geopunt 2016)

3.2.5 BODEMGEBRUIKSKAART

Volgens de Bodemgebruiksk kaart wordt de zuidwestelijke hoek van het studiegebied gekenmerkt door de aanwezigheid van bebouwde oppervlakte (rood; figuur 19). De overige delen worden gekenmerkt door gebruik als weiland (geel).

figuur 19: Bodemgebruiksk kaart met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2016)

4 ASSESSMENTRAPPORT: ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

Geraadpleegde bronnen hoofdstuk 3 met betrekking tot archeologische voorkennis	Toelichting
Inventarissen	
Inventaris Archeologische zone	Buiten archeologische zone
Landschapsatlas	Geen relict in de buurt (<1km)
Inventaris Bouwkundig erfgoed	Relevant, cf. 4.1.1
Beschermde stads- en dorpsgezichten	Niet relevant, cf. 4.1.2
Centraal Archeologische Inventaris	Relevant, cf. 4.1.3
Inventaris Historische stadskern	Buiten historische stadskern
Inventaris gebieden waar geen archeologie te verwachten valt (GGA)	Buiten GGA
Wereldoorlog relict	Geen relict in de buurt (<1km)
Andere historisch/ archeologische relict	Niet relevant
Belgisch Molenbestand van verdwenen molens	Relevant, cf. 4.1.4
Cartografische bronnen	
Frickxkaart (ca. 1745)	Niet relevant, niet gedetailleerd genoeg maar wel vermeld, cf. 4.2.1
Ferrariskaart (ca. 1771-1778)	Relevant, cf. 4.2.2
Atlas der Buurtwegen (ca. 1841)	Relevant, cf. 0
Vandermaelen kaarten (1846- 1854)	Relevant, cf. 4.2.4
Popp kaarten (1842-1879)	Relevant, cf. 0

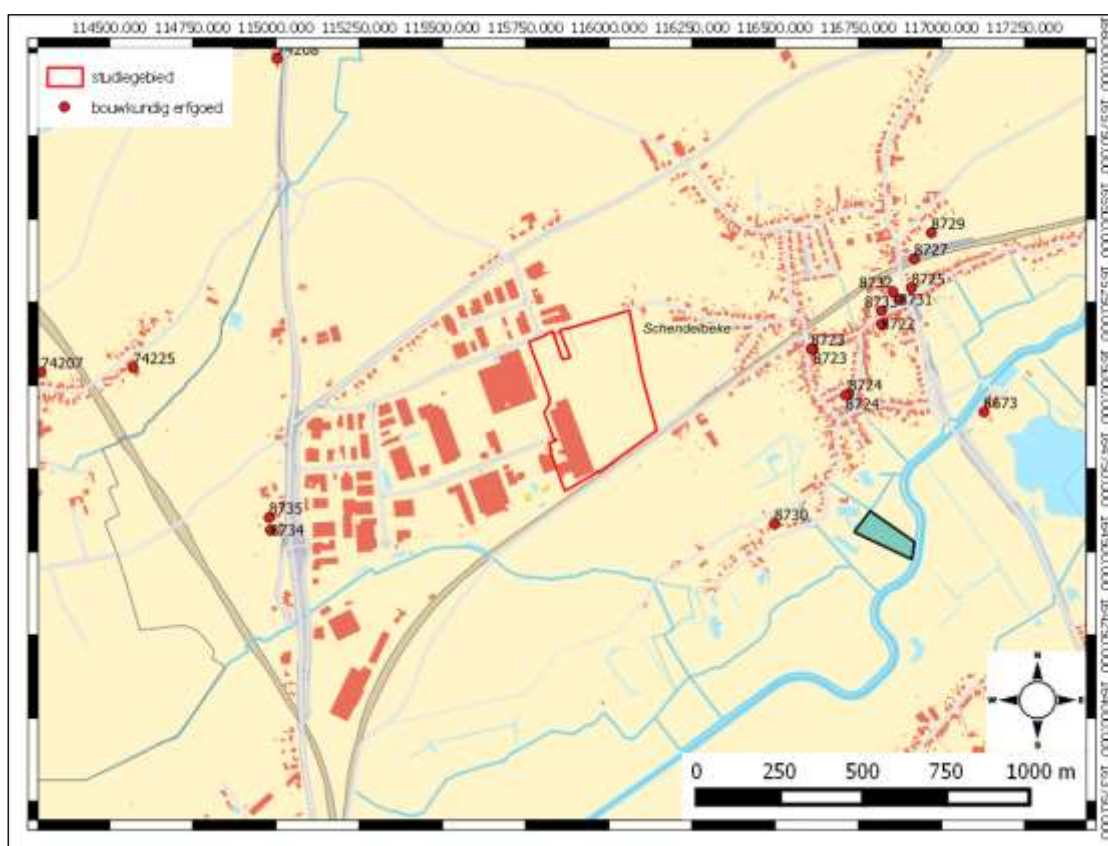
figuur 20: Tabel met geraadpleegde bronnen

4.1 INVENTARISSEN ONROEREND ERFGOED

De overzichtskaart van het Geoportaal Onroerend Erfgoed geeft voor het gebied onmiddellijk aangrenzend aan het studiegebied geen enkele melding van beschermde archeologische sites; beschermde cultuurhistorische landschappen; zones opgenomen in het archeologisch inventaris of wereldoorlog relict/en/zones.

4.1.1 INVENTARIS BOUWKUNDIG ERFGOED

Binnen en direct rondom het studiegebied is geen bouwkundig erfgoed geregistreerd (figuur 22). Op grotere afstand zijn wel diverse gebouwen geregistreerd, waarbij het merendeel van de locaties gelegen is in de kern van Schendelbeke. Ook zijn enkele bouwkundige relict/en geregistreerd langs de Gentsestenweg (N42). Het meest nabij het studiegebied gelegen bouwkundig relict is gelegen op een afstand van 0,5 km ten oosten, in de kern van Schendelbeke.

figuur 21: Weergave van de locaties met gekend bouwkundig erfgoed (Inventaris Onroerend Erfgoed, 2016)

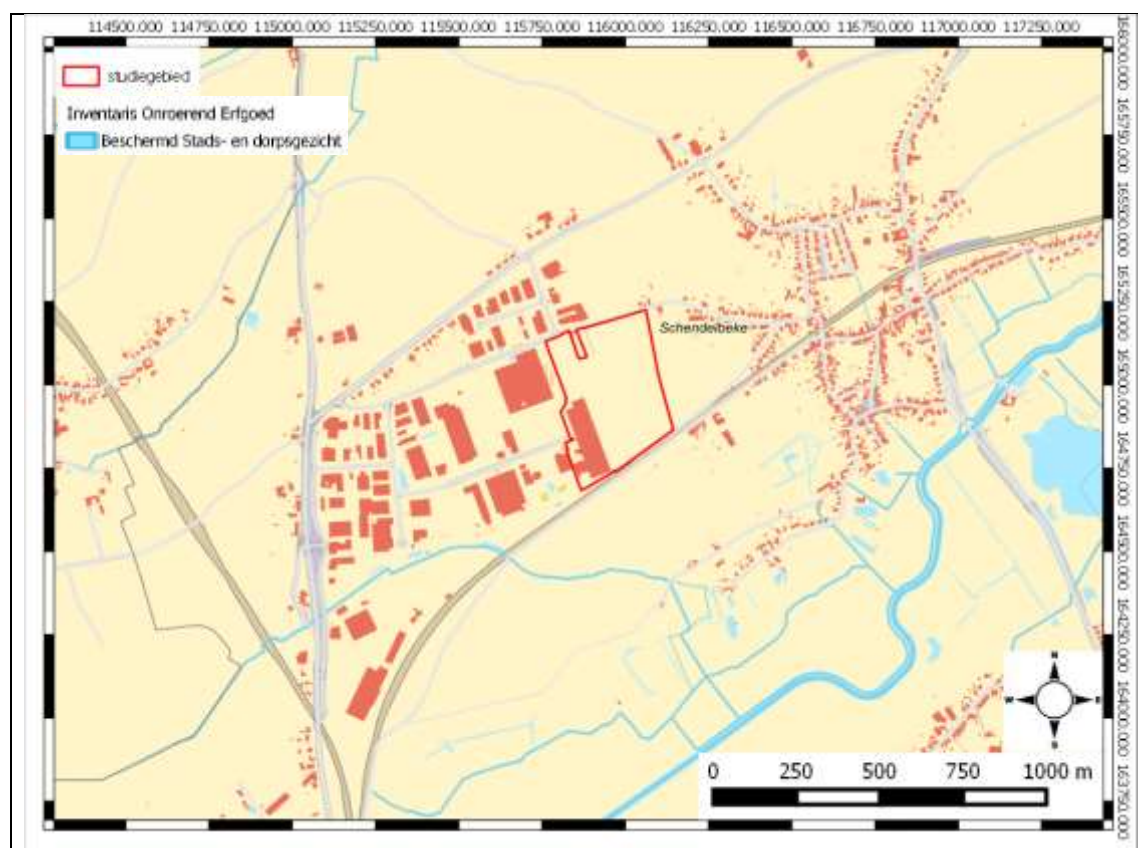
Onderstaande tabel geeft een beknopte inhoud en locatie van het meest nabijgelegen bouwkundig erfgoed rondom het studiegebied. Alle aanwezige monumenten bevinden zich op grote afstand van het plangebied en zullen geen directe relatie met het plangebied hebben.

IBE	Locatie	Omschrijving	Datering
8723	Dagmoedstraat 41 - 43 (circa 600 m ten oosten van studiegebied)	dorpswoningen	Eerste helft 20 ^e eeuw
8730	Pijlekaartstraat 99 (circa 600 m ten zuidoosten van studiegebied)	Langgerekte hoeve	19 ^{de} eeuw, mogelijk 18 ^{de} -eeuwse kern
8734	Astridlaan 180 (circa 1 km ten westen van studiegebied)	Langgerekte hoeve	Begin 19 ^{de} eeuw
8735	Astridlaan 188 (circa 1 km ten westen van studiegebied)	Bergmolen	1805 / 1860
8649 (CAI5037 52)	Kasteel van Boelare ter Nederboelare (circa 1km zuiden van de studiegebied)	Waterburcht	Middeleeuwen

figuur 22: Tabel met meest nabijgelegen bouwkundig erfgoed rondom het studiegebied

4.1.2 BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN

In de omgeving van het studiegebied zijn geen beschermde stads- en dorpsgezichten geregistreerd (zie figuur 23).

figuur 23: OSM met aanduiding studiegebied (rood) en beschermde stads- en dorpsgezichten (bron: Inventaris Onroerend Erfgoed 201

4.1.3 CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS (CAI)

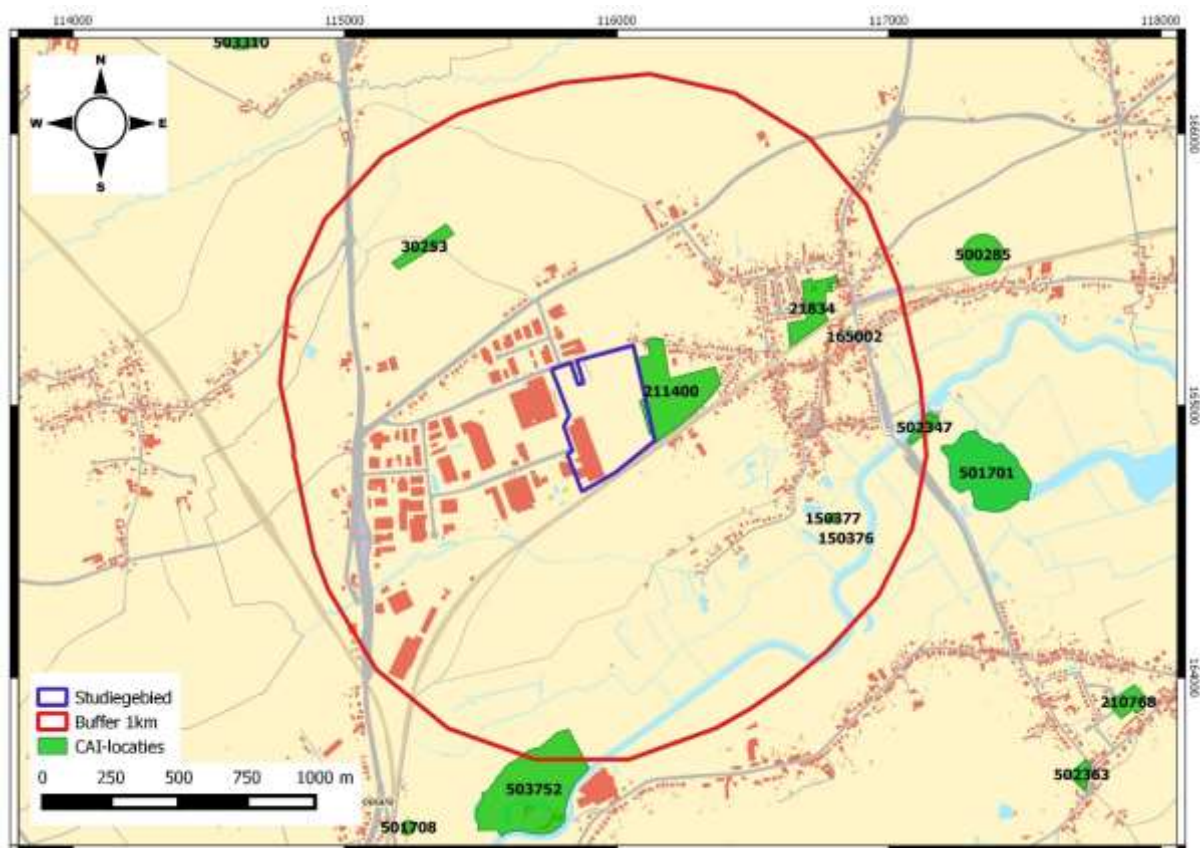
De overzichtskaart geeft alle CAI-meldingen binnen een straal van 1000m weer binnen het studiegebied (figuur 24). Grenzend aan de oostzijde van het studiegebied, en deels binnen de oostelijke rand hiervan, is een archeologisch onderzoek uitgevoerd naar aanleiding van de aanleg van woonverkaveling en een bufferbekken (CAI-melding 211400). Hierbij zijn een inhumatiegraf met lijksilhouet (datering onbekend), greppels en paalkuilen (met aardewerk) uit de Romeinse tijd en aardewerk uit de periode 10^e - 11^e eeuw (Middeleeuwen) aangetroffen. Het Middeleeuws aardewerk is aangetroffen in het colluvium. De aangetroffen sporen en vondsten geven aan dat ook het plangebied een hoge verwachting heeft op het aantreffen van sporen en vondsten vanaf het Neolithicum.

Ca 750 meter ten noordwesten van de studiegebied, is een archeologisch onderzoek uitgevoerd (CAI nummer 30253) in het kader van de Fluxys project. Hierbij heeft men kuilen en paalsporen aangetroffen die op mogelijke houtbouw wijzen. Verder heeft men naast greppels en grachten ook aardewerk aangetroffen, namelijk terra sigillata, gedraaid aardewerk en hand gevormd aardewerk.

Ca 500m ten oosten van de studiegebied bevindt zich volgens de CAI een onderzoekterrein met nummer 21834. Bij de raadpleging op 01.04.2017 word de "Locatie niet gevonden".

Buiten de afgebakende 1km, op ca 1200m ten oosten van de studiegebied op de Gansch berg in Schendelbeke (CAI nummer 500285) heeft met bij veldprospectie Gallo- Romeins puin, scherven en dakpannen aangetroffen.

Net buiten de 1Km ten zuidwesten van de studiegebied op de Recreatiedomein 'De Gavers' (CAI nummer 501701) heeft men bij de archeologische opgraving van de jaren 1970er lithisch materiaal en organisch materiaal aangetroffen vanuit de Steentijd. Naast twee lithische artefacten , namelijk een schrabber en een bekvormig werktuig heeft men beendermateriaal van dieren vanuit de jonge ijstijd aangetroffen.

figuur 24: Alle CAI-meldingen binnen een straal van 500m

CAI	Locatie	Omschrijving	Datering
211400	Ooievaarsnest te Schendelbeke (grenzend aan de oostzijde van het studiegebied)	Mechanisch prospectief onderzoek, uitgevoerd in 2013. De volgende archeologische sporen/vondsten zijn aangetroffen: Datering onbepaald: grafstructuur; inhumatiegraf met lijksilhouet. Romeinse tijd: greppels, kuilen, paalkuilen en aardewerk Middeleeuwen: Aardewerk; scherven uit de 10^e-11^e eeuw, aangetroffen in colluvium	Romeinse tijd - Middeleeuwen
301345	Pijlekaartstraat te Schendelbeke (1 km ten zuidoosten van het studiegebied)	Kasteel van Schendelbeke. Oudst bekende vermelding dateert uit 1243.	13 ^e - 14 eeuw
302353	Geraardsbergen Zone 3, Kakelenberg (ca 750 m ten	Kuilen en paalsporen (mogelijk een houtbouwconstructie), greppels en	Romeinse Tijd

	noordwesten van het studiegebied	grachten. Eveneens aardewerk gevonden (terra sigillata, gedraaid, handgevormd).	
21834	Ca 500 m oosten van de studiegebied	Op 04.01.2017 word locatie niet gevonden in de CAI.	-
500285	Gansch berg ter Schendelbeke (ca 1200m oosten van de studiegebied)	Bouwmateriaal – Gallo-romeins puin, scherven en dakpannen	Romeinse Tijd
501701	De Gavers te Onkerzele (ca 1100m zuidwesten van de studiegebied)	Lithisch materiaal (een schrabber en een bekvormige werktuig) en organisch materiaal in vorm van beendermateriaal van: mammoet, wolharige neushoorn, paard, steppebizon, oerrund, rendier, edelhert.	Steentijd

figuur 25: overzichtstabel CAI

4.1.4 BELGISCH MOLENBESTAND MOLENS

Op een afstand van circa 1 km ten westen van het studiegebied bevindt zich de Molen Vandeveldde / Het Meuleke. Voor 1805 werd op de Lindekouter, aan de weg naar Gent (huidige Astridlaan) een houten graanwindmolen opgericht. Naast deze molen werd in 1819 een rosmolen gebouwd, die werd gebruikt wanneer de winmolen niet draaide als gevolg van windgebrek. In 1858 werd de oude molen gesloopt en in 1860 werd op dezelfde wal de huidige bergmolen gebouwd (zie ook paragraaf 4.1.1). De kap van de molen is verwijderd en de romp is tegenwoordig in gebruik als woning.

4.2 CARTOGRAFISCHE BRONNEN

4.2.1 FRICXKAART (CA. 1712)

Op de kaart van Frickx is Schendelbeke weergegeven, evenals het stelsel van watergangen rondom het studiegebied. Op basis hiervan kan de globale ligging van het studiegebied worden vastgesteld (figuur 26). Door het gebrek aan detaillering is de Fricxkaart verder weinig relevant voor dit onderzoek.

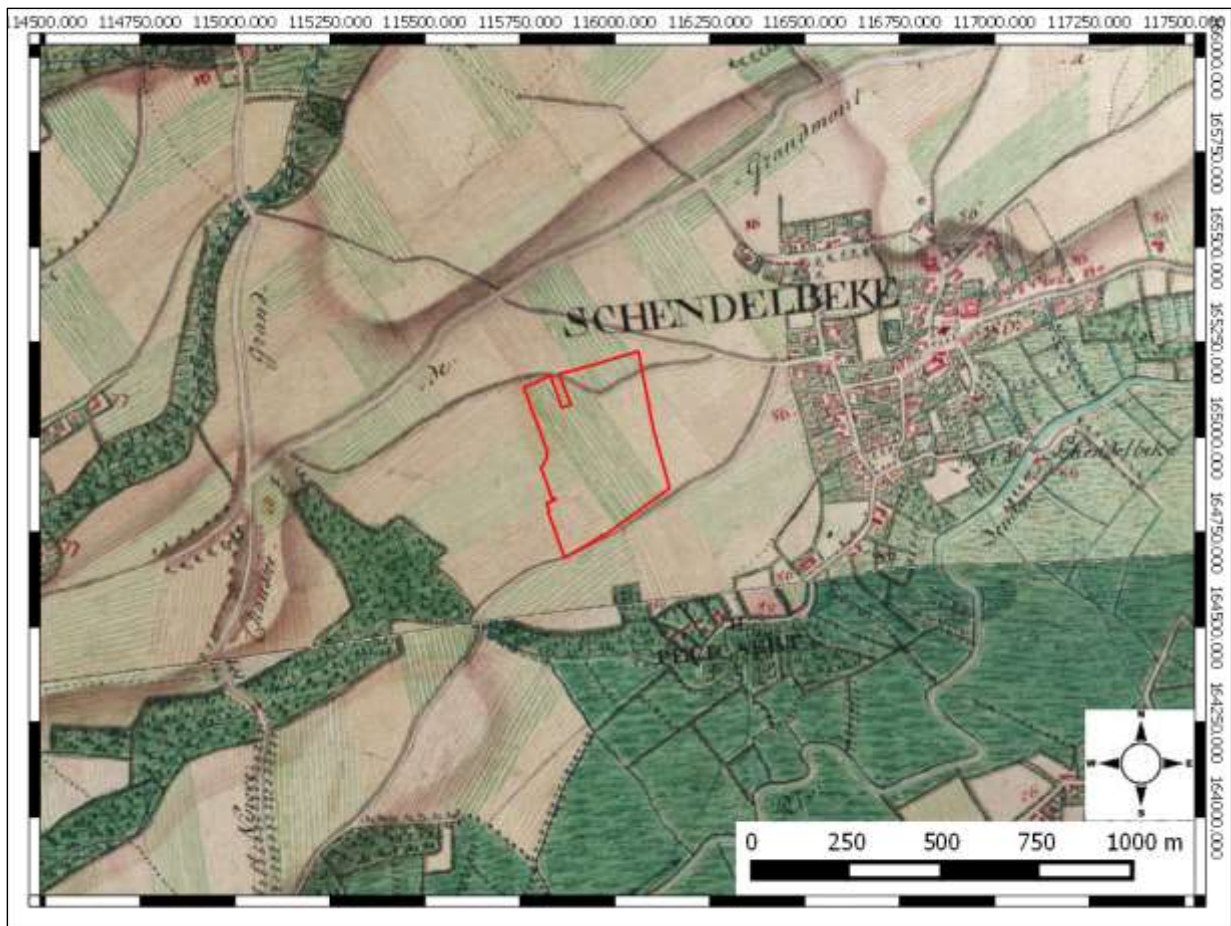

figuur 26: Fricxkaart, waarbij de pijl de globale ligging van het studiegebied aangeeft (Geopunt 2016)

4.2.2 FERRARISKAART (CA. 1771- 1778)

De Ferrariskaart geeft gedetailleerd de bebouwing in de historische kern van Schendelbeke weer, evenals in het ten zuidwesten daarvan gelegen Pelicaert (figuur 27). De kaart toont verder het typische patroon van weilanden en bossen langs de vochtige beekdalen, omgeven door houtkanten, bomenrijen en/of heggen en uitgestrekte akkergebieden daartussen.

Het studiegebied was onbebouwd en lag in het akkergebied, waarbij diverse percelen aanwezig waren. Op de kaart is geen perceelsscheiding weergegeven. Langs de noordzijde van het studiegebied was reeds een voorloper van de huidige Dagmoedstraat aanwezig, die door de noordoostelijke hoek van het studiegebied slingerde. Langs de zuidzijde bevond zich reeds een voorloper van het huidige Ooievaarsnest. Beide wegen betroffen relatief kleine, lokale wegen. Op enige afstand ten noorden en noordoosten van het studiegebied lagen grotere, doorgaande verbindingswegen.

figuur 27: Ferrariskaart met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2016)

4.2.3 ATLAS DER BUURTWEGEN (CA. 1841)

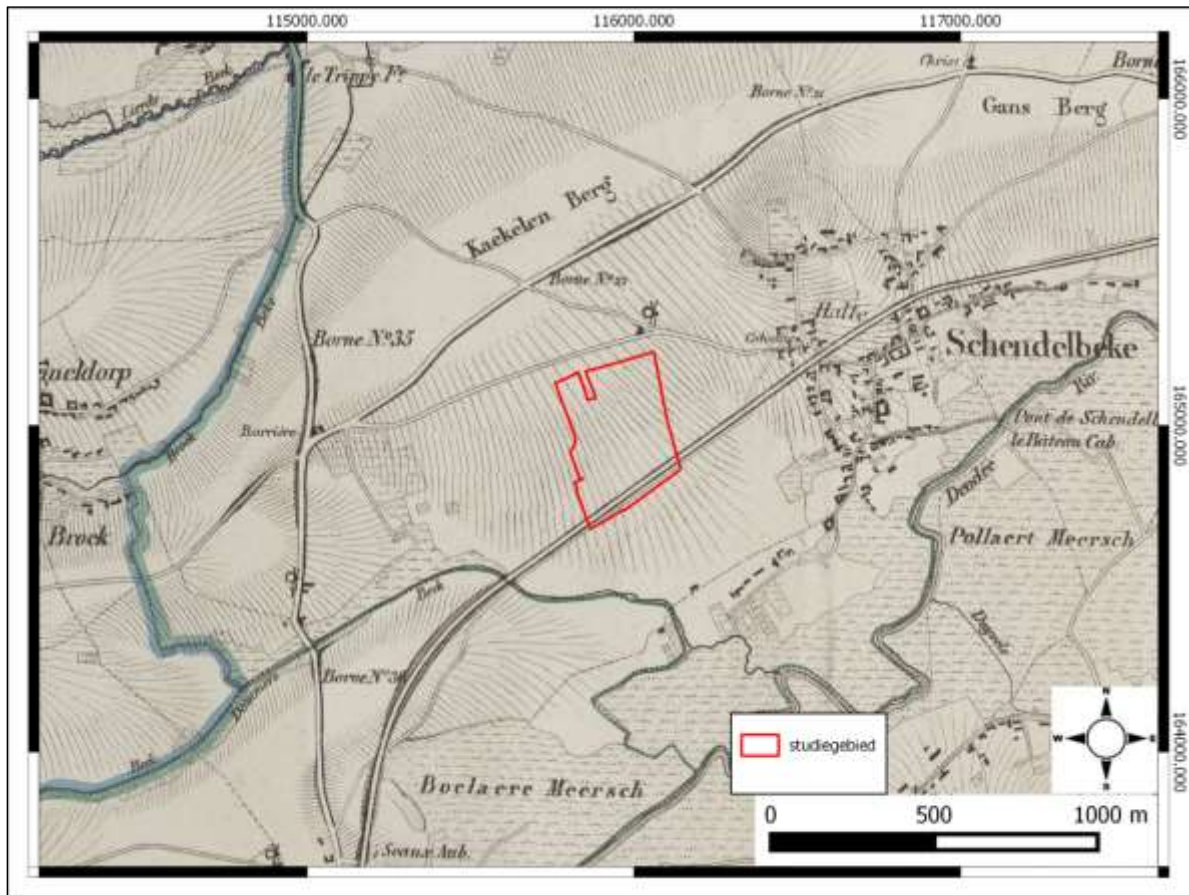
Op de Atlas der buurtwegen is bovenstaande situatie grotendeels ongewijzigd (figuur 28). De voornaamste veranderingen betreffen het rechte trekken van de Dagmoedstraat, waardoor deze geheel buiten de begrenzing van het studiegebied was komen te liggen. Verder is de percelering binnen het studiegebied in detail weergegeven. Direct ten noordoosten van het studiegebied, aan de overzijde van de Dagmoedstraat, was een boerderij gebouwd.

figuur 28: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2016)

4.2.4 VANDERMAELENKAART (CA. 1846-1854)

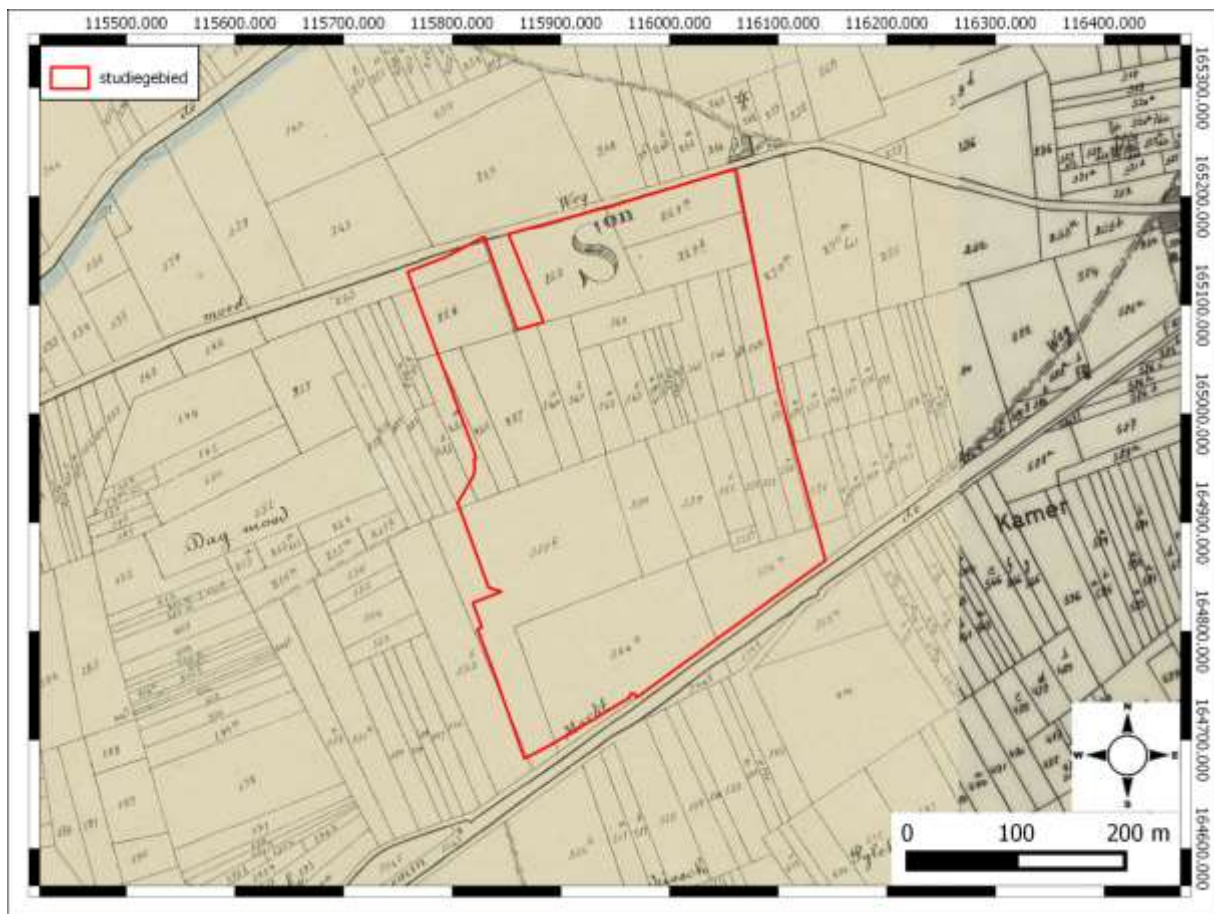
De kaart van Vandermaelen uit ca. 1846 geeft nagenoeg dezelfde situatie weer als op de Atlas der Buurtwegen (figuur 29). Op de kaart uit 1846 is duidelijk de ligging op de zuidelijke helling van de Kaekelen Berg weergegeven. Langs de zuidzijde van het studiegebied is de spoorlijn aangelegd. Verder blijkt op korte afstand ten noordoosten een molen te zijn gebouwd. Binnen het studiegebied zijn geen details weergegeven.

figuur 29: Vandermaelen kaart met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2016)

4.2.5 POPPKAART (CA. 1842-1879)

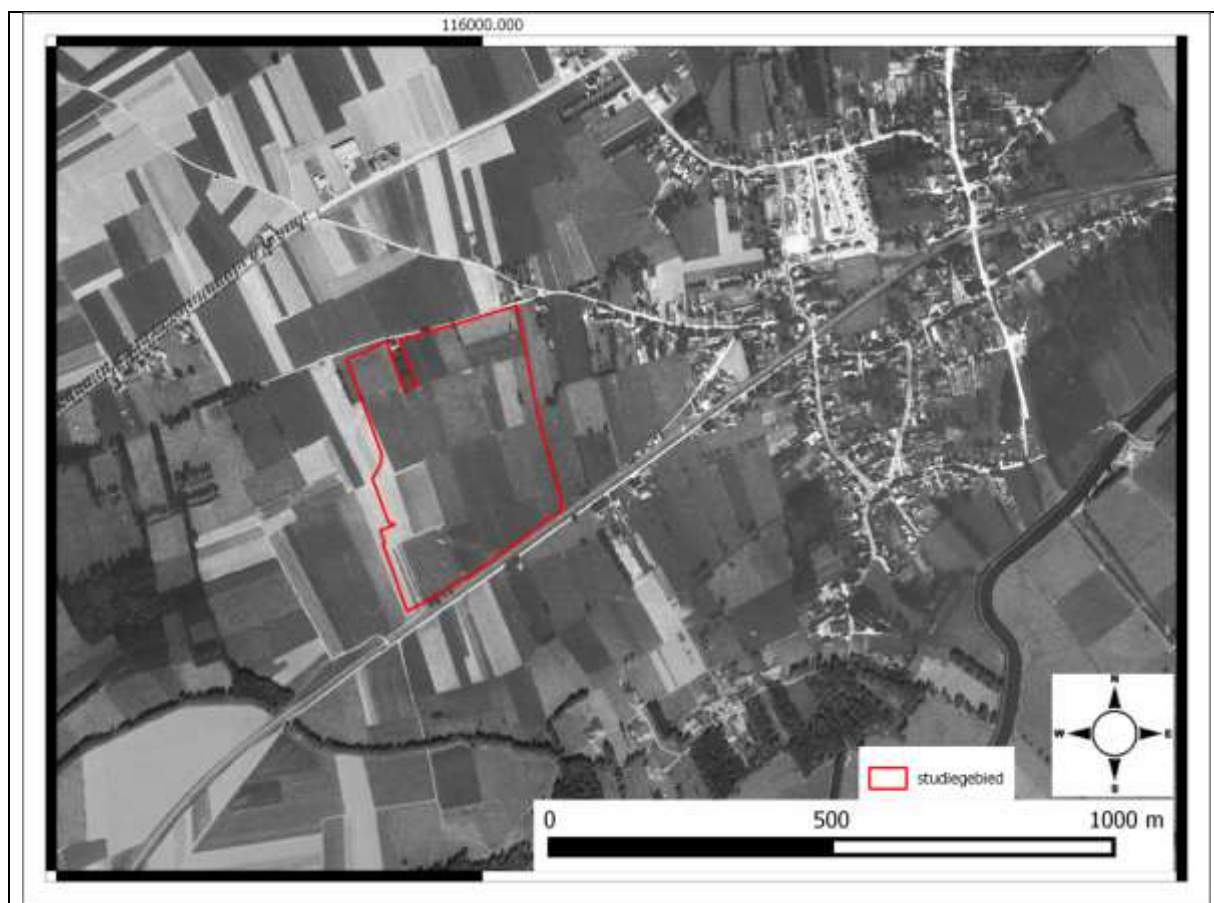
De Poppkaart geeft eenzelfde beeld als de Vandermaelenkaart van het studiegebied (figuur 30). Ook in de omgeving is nauwelijks sprake van verandering.

figuur 30: Popp kaart met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2016)

4.3 RECENTE LANDSCHAPSVERANDERINGEN

Het studiegebied blijft nog lange tijd in gebruik als agrarisch gebied pas in de jaren 80 van de 20^e eeuw verschijnt de eerste bebouwing. Het betreft een voorloper van het huidige bedrijf. De omgeving van het studiegebied heeft sinds de 19^e eeuw wel een duidelijke ontwikkeling doorgemaakt (figuur 33-35). De bebouwing in de kern van Schendelbeke is sterk uitgebreid, met name in de vorm van lintbebouwing langs de uitvalswegen. Verder is het bedrijventerrein ontwikkeld, waar ook het westelijke deel van het studiegebied deel van uit maakt. Ten oosten van het studiegebied is de woonwijk in aanbouw zichtbaar.

figuur 31: Orthofotomozaïek (1971) met aanduiding studiegebied (bron: Geopunt 2016)

figuur 32: Orthofotomosaïek (kleur 1979-1990) met aanduiding studiegebied (bron: Geopunt 2016)

figuur 33: Orthofotomosaïek (grootschalige winteropnamen, kleur 2013-2015) met aanduiding studiegebied (bron: Geopunt 2016)

5 BESLUIT (VERSLAG VAN RESULTATEN)

5.1 INTERPRETATIE EN DATERING

Op basis van landschappelijke en archeologisch/historische gegevens kan een inschatting gemaakt worden van de aard en ouderdom van eventuele archeologische vindplaatsen ter hoogte van het studiegebied. Het studiegebied ligt op de zuidelijke flank van een hoge rug, in het dal van de Denter. Verder zijn diverse kleinere watergangen in de omgeving aanwezig. Dergelijke gradiëntzones in de nabijheid van open water waren tijdens het paleolithicum en mesolithicum aantrekkingspolen voor bewoning. Niet alleen was hier drinkwater beschikbaar, de biodiversiteit van dergelijke overgangszones waarborgde een ook grote voedselrijkdom. Ter hoogte van het studiegebied kunnen bijgevolg sporen uit het midden-paleolithicum tot en met het mesolithicum voorkomen. Dit potentieel is vooralsnog niet bevestigd door bekende archeologische vondsten in de omgeving.

Vanaf het neolithicum wordt bodemvruchtbaarheid een bepalend criterium voor het oprichten van nederzettingen. Gronden die makkelijk bewerkbaar, goed gedraineerd en chemisch/fysisch vruchtbaar waren werden eerst in cultuur genomen, daarna volgden armere gronden. De bodemeigenschappen ter hoogte van het studiegebied zijn gunstig tot zeer gunstig voor landbouwdoeleinden. De kans op het voorkomen van nederzittingsresten daterend vanaf het neolithicum kan niet worden uitgesloten. Deze verwachting wordt deels bevestigd door de resultaten van het ten oosten van het studiegebied uitgevoerde prospectief onderzoek. Hier zijn sporen van landgebruik (en mogelijk bewoning) uit de romeinse tijd en de middeleeuwen aangetroffen. Ook is een graf aangetroffen, waarvan geen datering bekend is. Deze vondsten zijn gedaan in dezelfde landschappelijke context als het huidige studiegebied. Vanaf de late middeleeuwen zal de bewoning zich hebben geconcentreerd in de historische bewoningskernen. Voor de nieuwe tijd wordt de kans op aanwezigheid van archeologische resten daarom laag geacht. Het historisch kaartmateriaal vertoont namelijk geen aanwijzingen dat binnen het studiegebied sprake is geweest van bebouwing.

5.2 INSCHATTING POTENTIEEL TOT KENNISVERMEERDERING

Het potentieel tot kennisvermeerdering bestaat hier voornamelijk uit het aantreffen van dieper liggende structuren in de top van de Pleistocene afzettingen. Eventueel aanwezige archeologische resten op dit niveau zullen binnen grote delen van het studiegebied zijn afgedekt met een laag colluvium, waardoor deze beschermd zijn tegen recente bodemverstoringen. Uitzondering hierop wordt gevormd door de noordoostelijke hoek van het studiegebied. Hier ligt de top van de Pleistocene afzettingen aan het maaiveld en dient rekening gehouden te worden met enige mate van erosie van de top van dit niveau. De aanwezigheid van een B-horizont toont aan dat geen sprake is van grootschalige, diepe erosie van de Pleistocene afzettingen.

Ter plaatse van het colluviaal dek kunnen de archeologische resten verwacht worden in en onder het colluviaal dek. Hier is mogelijk sprake van meerder archeologische niveaus. Doordat het studiegebied in agrarisch gebruik is, dient rekening gehouden te worden met verstoring van de eerste decimeters van het bodemprofiel. Diepere bodemverstoringen worden gezien het historisch gebruik, buiten het gebied dat reeds in gebruik is als bedrijfsterrein, niet verwacht. Doordat in de omgeving van het studiegebied relatief weinig archeologische gegevens bekend zijn, is de meerwaarde van eventueel aanwezige archeologische resten groot, in ieder geval op lokaal niveau. Al met al wordt het potentieel tot kennisvergroting middelhoog tot hoog geacht.

De kans op sterke degradatie van de potentiële archeologische vindplaatsen is, door de grootschalige en diepe verstoring die gepaard zal gaan met de geplande ontwikkeling. Geadviseerd wordt daarom een vervolgonderzoek uit te voeren door middel van proefsleuven. Dit proefsleuvenonderzoek kan beperkt worden tot de terreindelen waar daadwerkelijk bodemingrepen plaats gaan vinden die dieper reiken dan het huidige maaiveld. Het onderzoek dient uitgevoerd te worden tot in de top van de ongeroerde, Pleistocene afzettingen of tot de maximale verstoringsdiepte van de geplande werkzaamheden in de ontwikkelingsplannen. Bij aanleg van de proefsleuven in de zone met colluviaal dek dient rekening gehouden te worden met potentiële aanwezigheid van meerdere archeologische niveaus.

5.3 SAMENVATTING VOOR EEN NIET-GESPECIALISEERD PUBLIEK

In opdracht van de initiatiefnemer van geplande uitbreiding van een bedrijfsterrein, werd door ABO NV een archeologische bureaustudie uitgevoerd. Het studiegebied bestaat uit de het bestaande bedrijfsterrein en de aan de oostzijde daarvan grenzende uitbreidingslocatie die thans in gebruik is als weilanden.

Het studiegebied is gelegen in het dal van de Denter, op de zuidflank van een relatief hoog gelegen rug. Over het algemeen is sprake van droge tot matig natte, vruchtbare bodems. Hier is het landschap van nature geschikt voor landbouw. Langdurige landbewerking, in combinatie met natuurlijke hellingsprocessen, hebben geresulteerd in aanwezigheid van een colluviale deklaag in de lager gelegen zuidoostelijke delen van het studiegebied.

Op basis van de landschappelijke situering geldt een hoge archeologische verwachting voor zowel jagers-verzamelaar als voor landbouwsamenlevingen. Op een naastgelegen terrein zijn bovendien archeologische resten uit de Romeinse tijd en de Middeleeuwen aangetroffen, evenals een graf waarvan de datering onbekend is.

Omwille van de hoge archeologische verwachting en de mogelijk goede conservering van afgedekte archeologische waarden, wordt de mogelijkheid tot winnen van relevante archeologische kennis hier middelhoog tot hoog ingeschat. Daarom wordt geadviseerd om een archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren.

6 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Didier Reyns	Director		30 november 2016
Patrick Hambach	Director		30 november 2016
Tim Moerenhout	Business Unit Manager		30 november 2016
Jan Coenaerts	Archeoloog/ Kwaliteitsverantwoordelijke		30 november 2016

7 BIBLIOGRAFIE

7.1 LITERAIRE BRONNEN

Bogemans, F. 2005: Kaartblad 30 - 38 Geraardsbergen. Toelichtingen bij de quartairgeologische kaart van België – Vlaams gewest. Ministerie van de Vlaamse gemeenschap, afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie, Brussel.

Bogemans, F., C. Baeteman 2006: Kaartblad 19-20 Veurne-Roeselare. Toelichtingen bij de quartairgeologische kaart van België – Vlaams gewest. Ministerie van de Vlaamse gemeenschap, afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie, Brussel. CadGIS 2016: Kadasterkaarten [online], http://ccff-test1.minfin.be/cadgisweb/?local=nl_BE (geraadpleegd op 26 september 2016).

Centrale Archeologische Inventaris: CAI 2016

Denewet L., Molenecho's, molenbestand 2016: [Online], <http://www.molenechos.org/index>. (geraadpleegd op 26 september 2016).

DOV Vlaanderen Bodemverkenner 2016: Topografische kaarten [online], <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage> (geraadpleegd op 26 september 2016).

Geopunt Vlaanderen 2016: Basiskaarten (Luchtfoto 2015, Stratenplan) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 26 september 2016).

Geopunt Vlaanderen 2016: Historische kaarten (Ferraris, Atlas van Buurtwegen, Vandermaelen, Popp) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 26 september 2016).

Geopunt Vlaanderen 2016: Bodem kaarten (Bodemtypes, Bodemgebruik, Bodemerosie, WRB Soil Units, Tertiaire formaties, Quartaire formaties) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 26 september 2016).

Inventaris bouwkundige Erfgoed: IBE 2016

Nationaal Geografisch Instituut (NGI): Topografische kaart (1:10.000), [Online], www.ngi.be (geraadpleegd op 26 september 2016).

Van Ranst E & Sys C., 2000, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaarten van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Laboratorium voor bodemkunde, Universiteit Gent, Gent.